

Jogesetgyűjtemény
a hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelvvel
kapcsolatban
az Európai Bíróság joggyakorlatából

Sárközy István
2010 szeptember

Tartalomjegyzék

Jogszabályok jegyzéke	3
C-206/88 és C-207/88 egyesített ügyek – G. Vesso és G. Zanetti elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)	4
C-359/88 – E. Zanetti és társai elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)	5
C-2/90 – Bizottság v. Belgium (magyarul nem érhető el)	6
C-304/94, C-330/94 és C-342/94 egyesített ügyek – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)	7
C-418/97 és C-419/97 ARCO egyesített ügyek – előzetes döntéshozatali eljárás (magyarul nem érhető el).....	8
C-6/00 – Abfall Service AG (ASA) v. Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)	9
C-9/00 – Palin Granit – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el).....	11
C-228/00 – Bizottság v. Németország (magyarul nem érhető el).....	13
C-444/00 – The Queen, kérelme alapján Mayer Parry Recycling Ltd kérelmére, kontra Environment Agency és Secretary of State for the Environment, Transport and the Regions, a Corus (UK) Ltd és az Allied Steel and Wire Ltd (ASW) részvételével – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)	15
C-458/00 – Bizottság v. Luxemburg (magyarul nem érhető el)	16
C-114/01 – AvestaPolarit Chrome – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)	18
C-116/01 – SITA EcoService Nederland BV, formerly Verol Recycling Limburg BV v. Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)	19
C-113/02 – Bizottság v. Hollandia (magyarul is elérhető).....	20
C-235/02 – Marco Antonio Saetti és Andrea Frediani elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem.....	22
C-416/02 – Bizottság v. Spanyolország (magyarul is elérhető).....	23
C-457/02 – Antonio Niselli elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető).....	25
C-1/03 - Paul Van de Walle és társai valamint Texaco Belgium SA – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető).....	28
C-121/03 – Bizottság v. Spanyolország (magyarul is elérhető).....	30
C-194/05 – Bizottság v. Olaszország (magyarul is elérhető).....	32
C-195/05 – Bizottság v. Olaszország (magyarul is elérhető).....	34
C-252/05 - The Queen (a Thames Water Utilities Ltd kérelmére) v. South East London Division, Bromley Magistrates’ Court – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető).....	37
C-259/05 - Az Omni Metal Service elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető).....	39
C-263/05 – Bizottság v. Olaszország (magyarul is elérhető).....	40

Jogszabályok jegyzéke

259/93/EGK rendelet	az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
75/442/EGK irányelv	a hulladékokról
80/68/EGK irányelv	a felszín alatti vizek egyes veszélyes anyagok okozta szennyezés elleni védelméről
80/778/EGK irányelv	az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről
84/631/EGK irányelv	a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának az Európai Közösségen belüli felügyeletéről és ellenőrzéséről
85/337/EGK irányelv	az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról
91/156/EGK irányelv	a hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelv módosításáról
91/271/EGK irányelv	a települési szennyvíz kezeléséről
91/676/EGK irányelv	a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről
91/689/EGK irányelv	irányelv a veszélyes hulladékokról
94/62/EK irányelv	a csomagolásról és a csomagolási hulladékról
97/11/EK irányelv	az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK irányelv módosításáról

C-206/88 és C-207/88 egyesített ügyek – G. Vessoso és G. Zanetti elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a „hulladék” fogalma
- gazdasági újrafelhasználásra alkalmas dolgok

Tényállás

G. Vessoso és G. Zanetti szállítványozók, akiket előzetes **engedély nélkül** folytatott, harmadik személy megbízásából történő **hígított sósav szállításával** vádoltak.

A vádlottak védekezésükben előadták, hogy a szállított anyag nem minősül hulladéknak a tagállami jog értelmében, valamint hogy az anyag alkalmas gazdasági újrahasznosításra, így attól nem váltak meg és nem is szándékoztak attól megválni. Álláspontjuk szerint mivel a tevékenység, amellyel vádolják őket, nem tartozik a tagállami jog hatálya alá, emiatt a kiszabott büntetés is alaptalan.

A feltett kérdések

A tagállami bíróság arra keresi a választ a kérdés első felében, hogy a 75/442 irányelv 1. cikkében **meghatározott „hulladék” fogalmát úgy kell-e értelmezni, hogy kizárja a hatálya alól a gazdasági újrafelhasználásra alkalmas anyagokat és dolgokat?**

A kérdés első felére azt a választ kell adni, hogy a 75/442 irányelv 1. cikke szerinti hulladékfogalom **nem zárja ki a hatálya alól a gazdasági újrafelhasználásra alkalmas anyagokat és dolgokat.**¹

A kérdés második felében a tagállami bíróság azt kérdezi, hogy az irányelv 1. cikkében meghatározott **„hulladék” fogalom feltételezi-e azt, hogy egy anyagtól vagy dologtól megváló birtokos ki akarja zárni az anyag vagy dolog mások általi minden fajta gazdasági újrafelhasználását.**

A kérdés második felére azt a választ kell adni, hogy az irányelv 1. cikkében meghatározott **„hulladék” fogalom nem feltételezi azt, hogy egy anyagtól vagy dologtól megváló birtokos ki akarja zárni az anyag vagy dolog mások általi minden fajta gazdasági újrafelhasználását.**²

¹ Ld. 9. pont.

² Ld. 13. pont.

C-359/88 – E. Zanetti és társai elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a „hulladék” fogalma
- hulladékártalmatlanítás engedélyezése és felügyelete

Tényállás

E. Zanetti és társai szállítványozók, akiket előzetes **engedély nélkül** folytatott, harmadik személy megbízásából történő **hígított sósav szállításával** vádoltak.

A vádlottak védekezésükben előadták, hogy a szállított anyag nem minősül hulladéknak a tagállami jog értelmében, valamint hogy az anyag alkalmas gazdasági újrahasznosításra, így attól nem váltak meg és nem is szándékoztak megválni. Álláspontjuk szerint mivel a tevékenység, amellyel vádolják őket, nem tartozik a tagállami jog hatálya alá, emiatt a kiszabott büntetés is alaptalan.

A feltett kérdések

Az első kérdésben a tagállami bíróság arra keresi a választ, hogy **az a nemzeti jogszabály, amely úgy határozza meg a hulladékot, hogy kizár egyes gazdasági újrahasznosításra alkalmas anyagokat és dolgokat, összhangban áll-e a 75/442-es irányelvvvel.**

Az első kérdésre adott válasz az, hogy az a nemzeti jogszabály, amely úgy határozza meg a hulladékot, hogy kizár egyes gazdasági újrahasznosításra alkalmas anyagokat és dolgokat, **nincs összhangban a 75/442-es irányelvvvel.**³

A második kérdésben a tagállami bíróság azt kérdezi, **hogy az a nemzeti jogszabály, amely a 75/442-es irányelvben meghatározott hulladékszállítást nem veti alá előzetes engedélyezésnek, összhangban áll-e az irányelv 10. cikkével?**

A második kérdésre adott válasz az, hogy az a nemzeti jogszabály, amely a 75/442-es irányelvben meghatározott hulladékszállítást nem veti alá előzetes engedélyezésnek, **összhangban áll az irányelv 10. pontjával.** Azonban a tagállamok az irányelvben meghatározott hulladékszállítást előzetes engedélyezésnek *vethetik* alá annak érdekében, hogy elérjék az irányelvben meghatározott célokat.⁴

A harmadik kérdésben a tagállami bíróság arra keresi a választ, hogy nem országos hatáskörű szerv **felruházása hulladékszállítási engedélyezési hatáskörrel összhangban áll-e az irányelv 5. cikkével?**

A harmadik kérdésre adott válasz az, hogy nem országos hatáskörű hatóságok felruházása hulladékszállítási engedélyezési hatáskörrel **összhangban áll az irányelv 5. cikkével.**⁵

³ Ld. 13. pont.

⁴ Ld. 17. pont.

⁵ Ld. 20. pont.

C-2/90 – Bizottság v. Belgium (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 84/631/EGK irányelv a veszélyes hulladékok országhatárokat átlépő szállításának az Európai Közösségen belüli felügyeletéről és ellenőrzéséről
- veszélyes hulladék határon átnyúló szállítása
- egy tagállam területére egy másik tagállamból származó hulladék szállításának teljes megtiltása

Tényállás

Belgium megsértette a 75/442 irányelvből, a 84/631 irányelvből és a Szerződés 30. és 36. cikkeiből eredő kötelezettségét azzal, hogy **megtiltotta más tagállamból vagy a Vallónián kívülről származó hulladékok tárolását, kirakodását Vallóniában.**⁶

Az ítéletben rámutatott a Bíróság arra, hogy a hulladékokat áruként el kell ismerni:

„23. Nem vitatott, hogy az újrafeldolgozásra vagy újrahasználatra alkalmas hulladékoknak van saját kereskedelmi értéke, amelyek – feltehetően kezelésüket követően – „árúk” a Szerződés céljai szerint és ennek megfelelően a Szerződés 30. és következő cikkeinek hatálya alá is tartoznak. [...]

27. Amint ezt a Bíróságnak kifejtették, az újrafeldolgozásra alkalmas és nem alkalmas hulladékok közötti különbségtétel a gyakorlatban rendkívül nehéz, különösen ami az államhatárokon való ellenőrzést illeti. Ez a megkülönböztetés olyan tényezőkön alapul, amelyek bizonytalanok és változóak az idővel, a technikai fejlődésnek megfelelően. Továbbá annak eldöntése, hogy a hulladék újrafeldolgozásra alkalmas avagy sem, az újrafeldolgozási eljárás költségeitől is függ, és következésképp attól, hogy a javasolt újrahasználat életszerű-e, ami azt eredményezi, hogy ez a megkülönböztetés szükségképpen szubjektív és változó feltételektől függ.

28. Ezért arra a következtetésre kell jutni, hogy a hulladék, újrafeldolgozásra akár alkalmas, akár nem, „árúnak” tekintendő, amelynek mozgását, összhangban a Szerződés 30. cikkével, elviekben nem lehet megakadályozni.”

Ítélet

Egy másik tagállamból és a Vallónián kívülről származó hulladékok tárolására, kirakodásra vonatkozó abszolút tilalom ellentétes a 84/631/EGK irányelvben lefektetett eljárási szabályokkal, így Belgium nem tett eleget az irányelvből eredő kötelezettségeinek.

⁶ Ld. 1. pont.

C-304/94, C-330/94 és C-342/94 egyesített ügyek – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 91/156/EGK irányelv a hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelv módosításáról
- 91/689/EGK irányelv a veszélyes hulladékokról
- 259/93/EGK rendelet az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
- gazdasági újrahasználatra alkalmas anyagok és tárgyak

Tényállás

A C-304/94 sz. ügyben Euro Tombesit és Adino Tombesit azzal vádolták, hogy **engedély nélkül raktak ki márványtörmelék**et. A C-330/94 sz. ügyben Roberto Santellat engedély nélküli veszélyes és mérgező hulladék előállításával vádolták.

A feltett kérdés

Vajon a közösségi jogban használt „**hulladék**” fogalom **kizárja-e az ismételt gazdasági felhasználásra alkalmas anyagokat és tárgyakat**.

A közösségi jogi hulladék fogalom értelmezését tekintve szem előtt kell tartani, hogy a kialakult joggyakorlat szerint a hulladék fogalom magában foglalja azokat az anyagokat és tárgyakat is, amelyek gazdasági újrahasználatra alkalmasak. A 75/442 irányelv hatálya minden olyan tárgyra és anyagra kiterjed, amelytől tulajdonosuk megvált, még az olyan anyagokra és tárgyra is, amelyeknek kereskedelmi értéke van és kereskedelmi célból gyűjtik újrafeldolgozásra, újrahasználatra vagy visszanyerés céljából. A hulladék ártalmatlanná tételére szolgáló hatástalanító eljárás, a töltések és üregek LANDFILL tipping és a hulladékégetés a közösségi jog hatálya alá tartozó ártalmatlanításnak vagy hasznosításnak minősülnek. A használatra vagy egyéb tulajdonságokra vonatkozó jellemzők ismerete nélkül irreleváns, hogy egy anyagot az újrahasználható maradék anyagok kategóriába sorolnak.

A feltett kérdésre a Bíróság tehát azt a választ adta, hogy **a hulladék fogalomba beletartoznak azok az anyagok és tárgyak is, amelyek ismételt gazdasági felhasználásra alkalmasak**, még abban az esetben is, ha valamilyen ügylet tárgyát képezik vagy nyilván vagy magán kereskedelmi listákon jegyzik. Különösen a hulladék ártalmatlanná tételére szolgáló **hatástalanító eljárás, a töltések és üregek LANDFILL tipping és a hulladékégetés** a közösségi jog hatálya alá tartozó **ártalmatlanításnak vagy hasznosításnak** minősülnek. A használatra vagy egyéb tulajdonságokra vonatkozó jellemzők ismerete nélkül irreleváns, hogy egy anyagot az újrahasználható maradék anyagok kategóriába sorolnak.

C-418/97 és C-419/97 ARCO egyesített ügyek – előzetes döntéshozatali eljárás (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 259/93/EGK rendelet az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
- elhagyott hulladék
- az irányelv II.B. melléklete
- üzemanyagként való hasznosítás

Tényállás

C-418/97

Az ARCO Chemie vállalat a holland környezetvédelmi minisztertől **kiviteli engedélyt** kért egyes gyártás során előállított **melléktermékek** és a **betoniparban fűtőanyagként használt termékek exportjára**. Az ARCO azt állította, hogy a termék nem minősül hulladéknak, holott a kérelmében a terméket hulladékként jelölte meg.

Az illetékes hatóságnak nem volt kifogása a tervezett exporttal kapcsolatban. Az ARCO kifogásolta a hatóság döntését. A hatóság elutasította a kifogást, mivel álláspontja szerint az megalapozatlan volt. Az ARCO fellebbezett a döntés ellen a holland Raad van State-nél. A Raad van State nem volt biztos abban, hogy a 259/93. sz. tanácsi rendelet hatálya kiterjed-e a kérdéses termék szállítására.

C-419/97

Egy holland áramszolgáltató (a továbbiakban: Epon) **engedélyt** kért az egyik telephelyén **gyakorolt tevékenység megváltoztatására**. A kérelemben az építésből és bontásból származó hulladék fa használata szerepelt, amelyet fűrészporrá alakítva tüzelőanyagként használtak elektromos áram termelésére.

A kérelemben nem hulladékként tüntették fel az anyagot, valamint engedélyt sem kértek az anyag felhasználására.

A feltett kérdések

Az első kérdésben a tagállami bíróság arra keresi a választ, hogy **a puszta tényből, hogy egy anyag – mint pl. a fűrészpor – az irányelvnek a hasznosítást szolgáló műveleteket felsoroló II.B. mellékletében szereplő műveleten megy át, és az anyagtól megváltak, arra lehet-e következtetni, hogy az anyag hulladéknak minősül az irányelv céljainak megfelelően.**

Az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy **nem lehet arra következtetni** abból a puszta tényből, hogy egy anyag az irányelv II.B. mellékletében felsorolt egy műveleten megy át, hogy az az anyag, amelytől megváltak, hulladék lenne az irányelv céljainak megfelelően.

A második kérdés a „**megválnak**” szó jelentésére keresett választ, azért, hogy **egy adott anyagról meghatározza, hogy az hulladéknak minősül-e.**

A Bíróság szerint irreleváns, hogy az adott anyagot környezetbarát módon hasznosítják-e fűtőanyagként való használatra lényegi kezelés nélkül.

A kérdés második részére az a válasz, hogy **az irányelv hatékonyságát biztosítani kell, azt nem lehet lerontani.**

A kérdés harmadik részére azt a választ kell adni, hogy az a tény, hogy **az anyag egy az irányelv II.B. melléklete szerinti hasznosítási művelet eredménye**, csupán **egyike azon tényezőknek, amelyeket figyelembe kell venni annak meghatározása során, hogy a kérdéses anyag még hulladék-e, és önmagában nem teszi lehetővé határozott következtetés levonását ebben a tekintetben. Az, hogy hulladék-e, minden körülmény figyelembevételével határozható meg**, összevetve az irányelv 1. cikk a) pontja szerinti fogalommal, vagyis a kérdéses anyagtól való megválással, illetve a megválás szándékával vagy követelményével, figyelemmel az irányelv céljaira és arra, hogy ennek hatékonyságát ne veszélyeztessük.⁷

A hulladék fogalmi koncepciója nem értelmezhető oly módon, mint ami kizárja azon anyagokat vagy tárgyakat, amelyek gazdasági hasznosításra alkalmasak, úgy sem értelmezhető, mint ami kizárja azon anyagokat vagy tárgyakat, amelyek hasznosítására fűtőanyagként kerül sor, környezetvédelmi szempontból felelős módon és lényegi kezelés nélkül.⁸

Az anyag feldolgozásának környezeti hatásai nincsenek kihatással a hulladék minősítésére.⁹

C-6/00 – Abfall Service AG (ASA) v. Bundesminister für Umwelt, Jugend und Familie – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- Az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló 259/93/EGK rendelet
- a küldő hatóság hatásköre arra vonatkozóan, hogy megvizsgálja a szállítmány céljának besorolását (hasznosítás vagy ártalmatlanítás) és hogy kifogást emeljen egy szállítmánnyal szemben a hibás besorolásra hivatkozva
- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- használaton kívüli bányában elhelyezett hulladék besorolása

Tényállás

Az grazi székhelyű Abfall Service bejelentette a BMU-nak – mint a küldő ország illetékes hatóságának –, hogy **7000 tonna veszélyes hulladékot kíván szállítani** a németországi Salzwerke AG-be.

Az említett hulladék **salak és hamu volt, amelyek hulladékégetők működéséből származó melléktermékek.** Ezeket egy különleges terméké alakítják át egy bécsi hulladékkezelő üzemben. A hulladékot egy volt sóbányában helyezik el, ahol az üreges helyek biztosítására használják fel. A bejelentési dokumentumokban az Abfall Services a

⁷ C-418/97 és C-419/97 sz. ügyek 97. pont.

⁸ C-418/97 és C-419/97 sz. ügyek 65. pont.

⁹ C-418/97 és C-419/97 sz. ügyek 66. pont.

szállítandó hulladék kezelését az irányelv II.B. melléklete R5 pontja¹⁰ szerinti hasznosítási műveletként sorolta be.

A célország illetékes hatósága értesítette az Abfall Services-t, hogy nincs olyan ok, ami kizárná hozzájárulását a bejelentéshez, amely hasznosításként sorolja be a műveletet.

A BMU kifogással élt a szállítmánnyal szemben a rendelet 7. cikk (4) bekezdés a) pontja ötödik franciabekezdése alapján. A kifogás alapja az volt, hogy a tervezett szállítmány valójában ártalmatlanítási művelet – nevezetesen az irányelv II.A. melléklet D12 pontja¹¹ szerinti művelet.

Az Abfall Services vitatta a BMU döntését arra hivatkozva, hogy a kifogás alapja nem volt összhangban a rendelet 7. cikk (4) bekezdés a) pontja ötödik franciabekezdésével.

A feltett kérdések

Az első három kérdést célszerű együtt tárgyalni. A tagállami bíróság arra kereste a választ elsőként: **hogy a küldő ország illetékes hatósága** a rendelet 2. cikk c) pontja értelmében **jogosult-e ellenőrizni, hogy a javasolt szállítmány** – amelyet a bejelentésben hasznosításként soroltak be – **valóban megfelel-e ennek a besorolásnak**. Másodsorban: ha a fenti esetről van szó, a küldő ország illetékes **hatósága kifogást emelhet-e a szállítmánnyal szemben, abban az esetben, ha a bejelentő általi besorolás hibás**, és mely közösségi jogi rendelkezés lehet a kifogás alapja?

Az első három kérdésre azt a választ kell adni, hogy a rendelet által létrehozott rendszer értelmében:

- **a küldő ország illetékes hatósága** – a rendelet 2. cikk c) pontja értelmében – **jogosult annak ellenőrzésére, hogy a javasolt hulladékszállítmány bejelentésben szereplő hasznosításként történő besorolása valóban megfelel-e a besorolásnak, és**
- **ha a besorolás hibás, a hatóság köteles kifogást emelni a szállítmánnyal szemben besorolási hibára hivatkozva, a rendelet 7. cikk (2) bekezdésében megadott határidőn belül.**¹²

A negyedik és ötödik kérdésben – amelyeket célszerű együtt tárgyalni – a tagállami bíróság arra kereste a választ, hogy **egy használaton kívüli bányában történő hulladék lerakása** szükségszerűen az irányelv II.A. melléklet D12 pontja¹³ szerinti **ártalmatlanítási műveletnek minősül-e** vagy az effajta műveleteknél **esetenkénti vizsgálattal kell-e megállapítani, hogy a művelet ártalmatlanításnak vagy hasznosításnak minősül-e?** Amennyiben igen, ebben az esetben melyek azok a feltételek, amelyeket a vizsgálat során figyelembe kell venni?

A negyedik és ötödik kérdésekre azt a választ kell adni, hogy egy használaton kívüli bányában történő hulladék lerakása **nem szükségszerűen minősül** – az irányelv II.A. melléklet D12 pontja szerinti – **ártalmatlanítási műveletnek**.

A hulladék lerakását esetenként kell megvizsgálni, hogy meg lehessen határozni, hogy a művelet ártalmatlanításnak vagy hasznosításnak minősül-e az irányelv értelmében.

Az effajta hulladéklerakás hasznosításnak minősül, ha elsődleges célja, hogy a hulladék hasznos célt szolgáljon más anyagok helyettesítésével, amelyeket e célra használtak volna.¹⁴

¹⁰ R5 Egyéb szervesetlen anyagok visszanyerése, újrafeldolgozása.

¹¹ D12 Tartós tárolás (például tároló tartályok elhelyezése bányában, stb.).

¹² Ld. 50. pont.

¹³ D12 Tartós tárolás (például tároló tartályok elhelyezése bányában, stb.).

¹⁴ Ld. 71. pont.

A fenti kérdéseken túl célszerű kiemelni az ítéletből néhány pontot, amelyek a későbbi ítéletekben rendszeresen visszatérnek.

Az irányelv és a rendelkezés céljainak alkalmazása érdekében bármely hulladékkezelési műveletet vagy ártalmatlanítási vagy hasznosítási műveletként kell besorolni, és **egy önálló művelet nem sorolható be párhuzamosan mint ártalmatlanítási és hasznosítási művelet.**¹⁵

Az irányelv 3. cikk (1) bekezdés b) pontjából és a negyedik preambulumbekzdéséből következik, hogy a **hulladékhasznosítási művelet alapvető jellemzője** elsődleges célja, azaz, hogy a hulladék hasznos célt szolgáljon annak révén, hogy olyan más anyagok helyébe lép, amelyeket ugyanarra a célra használtak volna, természeti erőforrásokat őrizvén így meg.¹⁶

C-9/00 – Palin Granit – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a „hulladék” fogalma
- termelési maradékanyag
- kőbánya
- az egészségre és környezetre nem jelent veszélyt
- a hulladék lehetséges hasznosítása

Tényállás

A Palin Granit nevű cég **gránitkifejtő létesítésére** környezeti engedély iránti kérelmet nyújtott be a közös tanácshoz. A kérelem tartalmazta a maradék kőre vonatkozó kezelési tervet és megemlítette a szóban forgó maradék kő lehetséges hasznosítását is, oly módon, hogy azt kavicsként vagy töltőanyagként fogják hasznosítani. Említést tett arról is, hogy a maradék követ egy szomszédos területen tárolták volna. A hatóság megadta az átmeneti környezeti engedélyt – többek között – azzal a feltétellel, hogy biztosítsák a kőfejtő működéséből eredő, a lakosságra és a környezetre gyakorolt zavaró hatások lehető legkisebbre mérséklését.

A döntést megtámadta több tagállami hatóság is, arra hivatkozva, hogy a maradék kő hulladéknak minősül a tagállami jog értelmében és a maradék kő tárolási helye hulladéklerakó, és egyben olyan terület, amely a hulladéklerakókról szóló minisztertanácsi rendeletben meghatározott céloknak felel meg. A közigazgatási bíróság szerint a környezetvédelmi központ, amely a finn törvények értelmében a hulladéklerakókkal kapcsolatos környezeti engedélyek kiállításáért felelős hatóság, figyelmen kívül hagyta a közös tanács döntését azon az alapon, hogy a közös tanácsnak nem volt illetékessége az engedély kiadására.

A Palin Granit és a közös tanács fellebbezést nyújtott be a döntés ellen, melyben vitatták, a maradék kő hulladékkénti besorolását. A Palin Granit arra hivatkozott, hogy a maradék kő ásványi összetétele hasonló a bányászott kőéhez és rövid ideig tárolják, anélkül, hogy hasznosítanák és nem jelent kockázatot az emberi egészségre vagy a környezetre.

¹⁵ Ld. 63. pont.

¹⁶ Ld. 69. pont.

A környezetvédelmi központ állítása szerint a maradék követ hulladéknak kellett volna minősíteni, amíg nem bizonyítják be, hogy a követ nem használják újra.

A feltett kérdések

A tagállami bíróság egy fő kérdést, valamint több részkérdést tett fel a Bíróságnak.

A fő kérdésben arra várt választ a kérdést előterjesztő bíróság, hogy **a kőfejtésből származó maradék követ hulladéknak kell-e minősíteni** a 75/442 irányelv 1. cikk a) pontja értelmében – tekintettel a következő a)-d) pontokra?

a) milyen jelentőséggel bír az, hogy a maradék követ egy szomszédos területen tárolják a későbbi használatra?

b) milyen jelentőséggel bír az, hogy a maradék kő összetétele ugyanaz, mint amelyből bányásszák és ez nem változtat az összetételén, tekintet nélkül arra, hogy mennyi ideig és hogyan tárolják?

c) mi a jelentősége annak, hogy a maradék kő nem jelent ártalmat sem az emberi egészségre, sem a környezetre?

d) mi a jelentősége annak, hogy el akarják szállítani a követ részben vagy egészben a felhasználási helyről, pl. hulladéklerakókba, és így hasznosítani lehet feldolgozás nélkül?

A Bíróság a fő kérdésre adott válaszában kifejtette, hogy az a tény, hogy a maradék követ nem hulladéklerakóban, hanem egy az újrahasználatos anyagok tárolására szolgáló helyen tárolják, nem zárja ki a kérdéses maradék követ a hulladékok köréből. Az sem zárja ki a hulladékkénti minősítést, hogy a maradék kő alkalmas további felhasználásra pl. kikötőépítéshez.¹⁷

A következő tényezők azonban fontos szerepet játszanak a minősítésben. A maradék kő termelése nem az elsődleges célja a vállalatnak, az csak másodlagos termék, amelynek mennyiségét a vállalat igyekszik csökkenteni. Ennek alapján a kőfejtésből származó maradék követ az irányelv I. mellékletének Q11 pontja¹⁸ szerinti „nyersanyag kitermelésből származó maradéknak”, azaz hulladéknak kell tekinteni. Ezzel ellentétes az az érvelés, hogy az olyan gyártási és kitermelési folyamatokból származó termékek és anyagok, melyek előállításuk nem képezte a folyamat elsődleges célját, de a vállalat ennek ellenére nem akar azoktól megválni, hanem ki akarja aknázni vagy értékesíteni szeretné azokat előnyös feltételek mellett további feldolgozás nélkül, nem maradéknak, azaz hulladéknak, hanem mellékterméknek minősül. Ez az érvelés nem ellentétes az irányelv céljával. Azonban a hulladék fogalmát kiterjesztően kell értelmezni a kockázatok és szennyezések elkerülése végett, ezért mellékterméknek csak az olyan termékek, anyagok vagy nyersanyagok tekinthetők, amelyeknek a további feldolgozást nem igénylő újrahasználata a termelési folyamat szerves részeként nem csupán egy lehetőség, hanem bizonyos. A felhasználáshoz kapcsolódó pénzügyi előny következtében az újrahasználat valószínűsége nagyra emelkedik, a kérdéses anyagot ilyen körülmények között már nem a hulladék birtokosára nehezedő teherként tekinteni, amelytől az szeretne megválni, hanem terméknek. Ha az egyetlen újrahasználati lehetőséget hosszas tárolás előzi meg, amely a birtokosra terhet ró, ez potenciális forrása kimondottan annak a környezet szennyezésnek, amit az irányelv csökkenteni kíván.¹⁹

A fő kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy **a kőfejtésből származó maradék követ, amelyet határozatlan ideig tárolnak a jövőbeni lehetséges használatra és amelytől**

¹⁷ Ld. 28-29. pontok.

¹⁸ Q11 Ásványnyersanyag-kitermelés és nyersanyag-feldolgozás maradékai (pl. bányászati maradékok, olajkitermelés hulladékai stb.)

¹⁹ Ld. 31-38. pontok.

birtokosa megváltik vagy megválni szándékozik, hulladéknak kell minősíteni az irányelv értelmében.²⁰

A Bíróság már választott a d) pontra a fő kérdésre adott válaszával. A maradék kő javasolt használata körüli bizonytalanság, és az, hogy a maradékkő teljes mennyiségét nem lehet újrahasználni, arra engednek következtetni, hogy az összes követ – és nem csak azt a kőmennyiséget, amelyet nem használnak újra – hulladékként kell kezelni.²¹

Az a) alpontra az a válasz – figyelembe véve a fő kérdésre adott választ –, hogy a **maradék kő tárolási helye** – hogy az a kőbánya mellett vagy attól távol helyezkedik el – **nem releváns körülmény a hulladékká minősítés szempontjából.**

A b) alpontra az a válasz, hogy az a tény, hogy egy anyag termelési maradékanyag, amely összetétele miatt alkalmatlan a használatra, vagy hogy különleges óvintézkedéseket kell tenni a használata során az anyag környezetet veszélyeztető összetétele miatt, utalhat arra, hogy a hulladék birtokosa megvált az anyagtól vagy megválni szándékozik, vagy megválni köteles az irányelv 1. cikk a) pontja értelmében.²²

A c) alpontra az a válasz, hogy **az a tény, hogy a maradék kő nem jelent kockázatot az emberi egészségre vagy a környezetre, nem zárja ki annak hulladékká minősítését.**²³

A tagállami bíróság a)-d) pontig terjedő kérdéseire az a válasz, hogy **a maradék kő tárolási helye, összetétele és a tény – még ha bizonyított is –, hogy a kövek nem jelentenek valós veszélyt az emberi egészségre vagy környezetre, nem releváns körülmény annak eldöntésére, hogy a kő hulladéknak minősül-e.**²⁴

C-228/00 – Bizottság v. Németország (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- A Tanács 259/93/EGK rendelete az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
- hulladékszállítmány cél szerinti besorolása (hasznosítás vagy ártalmatlanítás)
- elégetett hulladék
- a hulladék elsősorban tüzelőanyagként vagy más módon, energia előállítására történő használata

Tényállás

Egy Bizottsághoz érkezett panasz alapján a Bizottság figyelmeztetést küldött Németországnak, amelyben leírta, hogy az illetékes német hatóságok megsértették a 259/93/EGK rendelet 7. cikk (2) és (4) bekezdését azzal, hogy a **Belgiumba szállítandó hulladék valódi célja ártalmatlanítás, nem pedig hasznosítás** – amint azt a bejelentő fél jelezte. A Bizottság szerint a kérdéses hulladékot Belgiumban elsősorban cementgyári klinker kemencékben használták volna tüzelőanyagként, és a hulladékszállítmány célja valóban

²⁰ Ld. 39. pont.

²¹ Ld. 40. pont.

²² Ld. 43. pont.

²³ Ld. 47. pont.

²⁴ Ld. 51. pont.

hasznosítás lett volna, így a német hatóságok csak a rendelet 7. cikk (4) bekezdése alapján emelhetek volna kifogást a hulladékszállítmánnyal kapcsolatban.

A német kormány válaszában kiemelte, hogy a hulladékégetés elsődleges célját nem lehet energiatermelésnek tekinteni, a szóban forgó hulladék nem hasznosítási művelet (ahogy az irányelv II.B. melléklete R1 pontja²⁵ írja), hanem egyértelműen ártalmatlanítási művelet tárgya (ahogy az irányelv II.A. melléklete D10 pontja²⁶ írja).

A Bizottság indokolással ellátott véleményyt küldött Németországnak, amelyben leírta egyrészt, hogy a kérdéses hulladékszállítványokat valóban hasznosítási műveletre szánták, másrészt a hatáskörrel rendelkező német hatóságok által megszabott feltételek, amelyek a hulladékkezelési művelet besorolására irányultak, nem feleltek meg a közösségi jognak.

Ítélet

A Bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a 259/93/EGK rendelet értelmében **minden illetékes hatóság, amelyhez a javasolt hulladékszállítmánnyról bejelentés érkezik, köteles leellenőrizni, hogy a bejelentő általi hulladékszállítmány besorolása megfelel-e a rendelet előírásainak. Ha a besorolás nem megfelelő, a hatóságok kötelesek a szállítmánnyal szemben kifogást emelni, besorolási hibára hivatkozva.** A rendeletben foglalt előírások nem akadályozzák meg a tagállamokat abban, hogy szempontokat határozzanak meg a hasznosítási és ártalmatlanítási műveletek megkülönböztetésére.²⁷

A hulladékégetés az irányelv II.B. melléklet R1²⁸ pontjában meghatározott hasznosítási műveletnek minősül, ha a fő célja az, hogy a hulladék hasznos funkciót töltsön be energiatermelés során helyettesítve a primer energiahordozót, amelyet erre a funkcióra használtak volna. Különösen ez az eset, ha a hulladékot tüzelőanyagként használják cementgyári klinker kemencékben. Ekkor a művelet hasznosításnak minősül, ha a fő célja az, hogy a hulladékot energiatermelésre használják, mindezt olyan körülmények között, amely alapján vélelmezhető, hogy valóban energiatermelésre használják, a hulladék nagyobb része elég a művelet során, és az előállított energia nagyobb részét visszanyerik és felhasználják. Ebből az következik, hogy ha a hulladék tüzelőanyagként való használata az irányelv II.B. melléklet R1 pontjában meghatározott feltételeknek megfelel, akkor azt hasznosítási műveletként kell besorolni – figyelmen kívül hagyva olyan feltételeket, mint a hulladék hőértéke, az elégetett hulladékban található ártalmas anyagok mennyisége vagy az, hogy a hulladék kevert-e vagy sem.²⁹

A Bíróság meghatározta azt a három feltételt, amelynek alapulvételével megállapítható, hogy a hulladék tüzelőanyagként való felhasználása a 75/442 irányelv II.B. mellékletének R1 pontjában említett hasznosítási műveletnek minősül-e. Először is, e rendelkezésben meghatározott művelet alapvető célja az energiatermelés. Másodsor, a hulladék eltüzelésével előállított és abból kinyert energiának meg kell haladnia az égetési folyamathoz felhasznált energiát, és az eltüzelés során felszabadult többletenergia egy részét ténylegesen fel kell használni akár azonnal, az elégetés által felszabadult hő formájában, akár átalakítás után, elektromosság formájában. Harmadszor, a hulladék nagyobb részét kell

²⁵ R1 Fűtőanyagként történő felhasználás vagy más módon energia előállítása.

²⁶ D10 Hulladékégetés szárazföldön.

²⁷ Ld. 33-36. pont.

²⁸ R1 Fűtőanyagként történő felhasználás vagy más módon energia előállítása.

²⁹ Ld. 41-47. pont.

elhasználni a művelet során, és a **felszabadult energia nagyobb részét kell kinyerni és felhasználni.**³⁰

A fentiekre tekintettel, mivel Németország megalapozatlan kifogásokat terjesztett elő egyes, más tagállamokba szállított, elsősorban tüzelőanyagként használt hulladékszállítványokkal kapcsolatban, a tagállam nem teljesítette a 259/93 rendelet 7. cikk (2) és (4) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.³¹

C-444/00 – The Queen, kérelme alapján Mayer Parry Recycling Ltd kérelmére, kontra Environment Agency és Secretary of State for the Environment, Transport and the Regions, a Corus (UK) Ltd és az Allied Steel and Wire Ltd (ASW) részvételével – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 94/62/EK irányelv a csomagolásokról és a csomagolási hulladékokról
- „hulladék” szó definíciója
- „újrafeldolgozás” szó definíciója
- fém csomagolási hulladék feldolgozás

Tényállás

A Mayer Parry egy **hulladék fémfeldolgozással** foglalkozó vállalat, amely azt **használható acélgyártási alapanyaggá dolgozza át** az acélgyártók számára.

A Mayer Parry fémhulladékhoz jut, amely ipari és más forrásokból származó csomagolási hulladékot tartalmaz. A fémhulladék kereskedelmi értékkel bír, és a Mayer Parry általában fizet a fémhulladék megszerzéséért. A vállalat összegyűjti, megvizsgálja, a sugárzását méri, szétválogatja, megtisztítja, felvágja, elkülöníti és feldarabolja (darabokra töri, fragmentálja) a fémhulladékot. A feldolgozás során a Mayer Parry vastartalmú hulladékot olyan anyaggá alakítja, amely megfelel a „3B osztályú” anyag követelményeinek. Ezután értékesíti ezt a „3B osztályú” anyagot az acélgyártóknak, amelyek acélöntvényeket, acéllemezeket és acéltekerceket állítanak elő.

A Mayer Parry egy újrafeldolgozó iránti akkreditációs kérelmet nyújtott be a Környezetvédelmi Ügynökségnek (Environmental Agency, a továbbiakban: Ügynökség).

Az Ügynökség elutasította a kérelmet. A Mayer Parry a High Court of Justice és a Queen’s Bench Division előtt megtámadta az elutasító határozatot, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezését, valamint annak megállapítását, hogy a vállalat a 94/62 irányelvben meghatározott hasznosítást és újrafeldolgozást végez. Többen is beavatkozóként léptek be a perbe.

³⁰ Ld. 41-43. pont.

³¹ Ld. 55. pont.

A High Court szerint mindenekelőtt fontos tisztázni, hogy a Mayer Parry által végzett tevékenységek nem minősülnek újrafeldolgozásnak a 94/62 irányelvben meghatározott jelentés szerint. Ezen kívül meg kell határozni a 75/442 és 94/62 irányelvek egymáshoz való viszonyát.

A felett kérdések

Először a második kérdést kell tárgyalni, amely a csomagolási hulladék – a 94/62 irányelv szerinti meghatározott – újrafeldolgozására vonatkozott.

A második kérdésben tehát a tagállami bíróság arra keresi a választ, hogy **az újrafeldolgozást**³² – a 94/62 irányelv 3. cikk (7) bekezdése szerinti értelemben véve – **úgy kell-e értelmezni, hogy az magában foglalja a fém csomagolási hulladék újrafeldolgozását**³³, amely során azt másodlagos alapanyaggá alakítják – mint pl. a „3B osztályú anyag” – **vagy csak abban az esetben, amikor azt fémöntvények, fémlemezek vagy fémtekercek előállítására használják?**

A kérdésre azt a választ kell adni, hogy az újrafeldolgozást – a 94/62 irányelv 3. cikk (7) bekezdése szerinti értelemben véve – **úgy kell értelmezni, hogy az nem foglalja magában a fém csomagolási hulladék újrafeldolgozását.**³⁴

Az első kérdésben a tagállami bíróság azt kérdezte, hogy **a második kérdésre adott válasz másképp alakulna-e, ha az „újrafeldolgozás” és „hulladék” szavak 75/442 irányelvben meghatározott jelentését figyelembe veszik?**

A Bíróság szerint a második kérdésre **adott válasz nem változna**, ha a fent említett szavak irányelvben meghatározott jelentését figyelembe veszik.³⁵

C-458/00 – Bizottság v. Luxemburg (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- A Tanács 259/93/EGK rendelete az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
- a szállítmány besorolása
- hasznosítás és ártalmatlanítás közötti különbségtétel

Tényállás

A luxemburgi székhelyű vállalkozás két bejelentést küldött meg az illetékes luxemburgi hatóság részére, amelyben arra kért engedélyt, hogy **Franciaországba szállíthasson háztartási és hasonló jellegű hulladékot**. A hulladékot **égetés útján hasznosítanák**, visszanyerve az előállított energiát.

A luxemburgi hatóság hivatalból újra besorolta a szállítmányokat, ártalmatlanításra szánt hulladékként. A hatóság döntését azzal indokolta, hogy a hulladék égetése, amelynek

³² Recycling.

³³ Reprocessing.

³⁴ Ld. 88. pont.

³⁵ Ld. 93. pont.

elsődleges célja a hőkezelés – tekintet nélkül arra, hogy visszanyerik-e az előállított hőt –, a hatóság szerint egy D10 kódú³⁶ ártalmatlanítási művelet, amely az irányelv II.A. mellékletébe tartozik.

Ítélet

A Bíróság szerint az illetékes hatóságok feladata, hogy a hozzájuk érkezett bejelentéseket ellenőrizzék abból a szempontból, hogy a bejelentő általi besorolás megfelel-e a 259/93 rendelet előírásainak.³⁷

Ha ez a besorolás helytelen, a hatóságok kötelesek kifogást emelni a szállítás ellen, besorolási hibára hivatkozva. A hatóságok nem kötelesek hivatalból újra besorolni a hulladék szállításának célját.

Az irányelv II. B. melléklet R1 pontja³⁸ a hulladék hasznosítási műveletek közé sorolja a „főként fűtőanyagként vagy egyéb energiatermelés céljára szolgáló eszközként történő felhasználást”. A Bíróság kiemelte, hogy a „felhasználás” kifejezésből az következik, hogy a művelet annak elérése, hogy a hulladék hasznos feladatot lásson el, nevezetesen az energia termelését. Az „energiatermelésre szolgáló eszköz” kifejezésből pedig az következik, hogy a hulladék égéséből származó energia mennyiségének nagyobbak kell lenni, mint az égetéshez szükséges energiának és az égetés során keletkező többlet energia egy részét hatékonyan felhasználják közvetlenül hőként vagy átalakítás után elektromosságként. A „főként” kifejezés azt jelenti, hogy a hulladék nagyobb részét fel kell használni a művelethez és a megtermelt energia nagyobb részét vissza kell nyerni és fel kell használni.

Az irányelv 3. cikk (1) bekezdés b) pontja rendelkezéséből és negyedik preambulumbekkezdéséből következik, hogy a hulladékhasznosítás műveletének alapvető jellemzője fő célja, azaz, hogy hasznos feladatot lásson el olyan más anyagokat helyettesítve, amelyeket eredetileg erre a feladatra használtak volna. Mindez a természeti erőforrások megőrzését eredményezi.

A hulladékégetés tehát egy hasznosítási művelet az irányelv II.B. melléklet R1 pontja értelmében, amikor annak fő célja, hogy a hulladék hasznos feladatot töltsön be az energiatermelés eszközeként, kiváltva ezzel a primer energiahordozók használatát. Különösen a háztartási hulladék égetését lehet hasznosítási műveletként besorolni, ha a fő cél az, hogy a hulladékot energiatermelésre használják, úgy, hogy a hulladék nagyobb része megsemmisül, és az előállított energia nagyobb részét visszanyerik és felhasználják.

Ha a hulladékot egy olyan feldolgozó üzembe szállítják égetésre, amelyet hulladék ártalmatlanításra terveztek, akkor itt nem beszélhetünk a hulladék hasznosításáról, még akkor sem, ha a hulladék égetéséből származó hőt részben vagy teljesen visszanyerik. Annak ellenére, hogy a hő visszanyerése az erőforrások megőrzésével összhangban van, egy műveletet, amelynek a fő célja a hulladék ártalmatlanítása, ártalmatlanítási műveletként kell besorolni, amely során az előállított hő visszanyerése csak a művelet másodlagos hatása.³⁹

Mivel a Bizottság indokai megalapozatlanok voltak, a keresetet elutasította a Bíróság.⁴⁰

³⁶ D10 Hulladékégetés szárazföldön.

³⁷ Ld. 21-22. pont.

³⁸ R1 Fűtőanyagként történő felhasználás vagy más módon energia előállítása.

³⁹ Ld. 31-37., 43. pont.

⁴⁰ Ld. 46. pont.

C-114/01 – AvestaPolarit Chrome – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 91/156/EGK irányelv a hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelv módosításáról
- a „hulladék” szó jelentése
- bánya

Tényállás

Az AvestaPolarit Chrome a Környezetvédelmi Központtól kért környezeti engedélyt, hogy folytathassa **bányászati és feldolgozó tevékenységét** a szóban forgó területen, ahol mintegy 30 éve folyt a kitermelés. A **külszíni fejtésből fokozatosan a földalatti fejtésre kellett áttérni.**

A bányában nyersanyagot termelnek ki mélyfúrással, robbantással, valamint a feldolgozás során összezúzzák, durva- és finom ércdúsítást végeznek.

A Környezetvédelmi Központ megadta a környezeti engedélyt, habár a maradék kő és az ércelőkészítés során használt homok hulladéknak minősül a nemzeti jog szerint. Mivel a melléktermékeket és a visszamaradt anyagokat azonnal nem használják fel újra, ezért azokat hulladékként kell kezelni a hulladékokra vonatkozó nemzeti törvény alapján. Amennyiben a megvásárlásra váró melléktermékeket és a visszamaradt anyagokat azonnal feltárják (pl. visszaszállítják azokat a bányába), abban az esetben nem minősülnek hulladéknak. Mivel a fenti hulladékot nem kezelik vagy tárják fel a tagállami bányákról szóló törvényben meghatározott terv szerint, a hulladékokról szóló törvényben leírt jóváhagyási eljárás vonatkozik rá.

Az AvestaPolarit Chrome fellebbezett a döntést ellen, kérte a döntés hatályon kívül helyezését, arra hivatkozva, hogy hiányzott az engedélyben meghatározott feltételek a jogi alapja (ebben az engedélyben hulladéknak minősítették a maradék követ és az ércelőkészítéshez használt homokot). Előadta, hogy a maradék kő és az ércelőkészítéshez használt homok nem minősül hulladéknak a tagállami törvény alapján.

A feltett kérdések

A Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság emlékeztetett arra, hogy a C-9/00. sz. Paul Granit ügyben nagyon hasonló kérdést intéztek az Európai Bírósághoz. Abban az ítéletben – amely nem maradék kőre és ércelőkészítéshez használt homokra vonatkozott – gránitbányából származó maradék kő szerepelt. Az Európai Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ha a kőfejtőből származó maradék kő birtokosa – amely maradék követ határozatlan ideig tárolják, a lehetséges hasznosításra várva – megválna vagy megválni szándékozik a maradék kőtől, hulladéknak minősül a 75/442 irányelv értelmében; a maradék kő tárolási helye, annak összetétele és az a tény – még ha bizonyított is –, hogy a kő nem jelent valós kockázatot az emberi egészségre vagy a környezetre, nem releváns feltételek annak meghatározására, hogy a kő hulladéknak minősül-e.⁴¹

Az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a szóban forgó eljárásban, amikor a **maradék kő és ércelőkészítéshez használt homok birtokosa megválna vagy megválni szándékozik ezektől az anyagoktól, amelyeket következetesen hulladéknak kell**

⁴¹ Ld. 31-32. pont.

minősíteni a 75/442 irányelv értelmében, **kivéve**, ha a hulladék birtokosa törvényszerűen a **bánya szükséges feltöltésére használja ezeket az anyagokat, és megfelelően biztosítja, hogy ezen anyagokat azonosítani és tényleges használatukat ellenőrizni lehessen.**⁴²

C-116/01 – SITA EcoService Nederland BV, formerly Verol Recycling Limburg BV v. Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- hulladék tüzelőanyagként való használata a cementiparban
- hulladékhasznosítás vagy -ártalmatlanításként történő besorolás
- a hulladék elsősorban tüzelőanyagként vagy más módon való hasznosítása energia előállítás céljából

Tényállás

A maastrichti székhelyű SITA vállalat **veszélyes és nem veszélyes hulladékok begyűjtésével és feldolgozásával** foglalkozik.

A SITA bejelentést tett a miniszter felé két tervezett hulladékszállításról. Az első bejelentés 2000 tonna tömör hulladék Belgiumba szállításáról szólt. A második bejelentés 1000 tonna alacsony halogéntartalmú szerves és szervesetlen üledék szállítását írta le.

A szállítás után a hulladékot a belga cementiparban használták volna fel tüzelőanyagként cementgyári klinker kemencékben és nyersanyagként klinkertégla előállításához cementgyárakban.

A miniszter megadta az írásos engedélyeket a hulladékok szállítására. A miniszter megerősítette, hogy a szállítmányok célja hulladékhasznosítási művelet, amely során elsősorban tüzelőanyagként használják a hulladékot.

A SITA megtámadta ezeket az engedélyeket, majd a fellebbviteli hatóság elutasította a SITA kifogásait. Ezt követően a SITA a nemzeti bírósághoz fordult. A tagállami bíróság előzetes döntéshozatali kérelemmel fordult az Európai Bírósághoz.

A feltett kérdések

Az első kérdésben a tagállami bíróság arra keresi a választ, hogy abban az esetben, **amikor a hulladékkezelési eljárás több szakaszból áll, az eljárást átfogóan, a teljes eljárásra nézve kell az irányelvben meghatározott ártalmatlanításként vagy hasznosításként minősíteni, mint ha az egyetlen műveletből állna, vagy az egyes szakaszokat elválasztva kell-e vizsgálni, mint külön műveleteket.**

A Bíróság szerint ha a hulladékkezelési eljárás több szakaszból áll, azt úgy kell értelmezni, hogy az irányelv szerint vagy ártalmatlanítási vagy hasznosítási művelet. A 259/93 tanácsi rendeletnek való megfeleléskor **csak az első műveletet kell figyelembe venni, aminek a szállítását megelőzően a hulladékot alávetik.**⁴³

⁴² Ld. 43. pont.

⁴³ Ld. 49. pont.

A következő kérdésben a tagállami bíróság azt kérdezte, hogy **az égetésre szánt hulladék hőértéke releváns szempont-e annak meghatározásához, hogy a művelet ártalmatlanítási műveletnek (az irányelv II.A. melléklet D10 pontja⁴⁴ szerint), vagy hasznosítási műveletnek minősül (az irányelv II.B. melléklet R1 pontja⁴⁵ szerint).** Valamint hogy a tagállamok e célból meghatározhatnak-e megkülönböztető szempontokat.

A kérdésre adott válasz az, hogy az égetésre szánt hulladék **hőértéke nem releváns szempont** annak meghatározásakor, hogy egy művelet hasznosítási vagy ártalmatlanítási műveletnek minősül. A tagállamok meghatározhatnak megkülönböztető szempontokat e célból, azzal a feltétellel, hogy a szempontok megfelelnek az irányelvben foglaltaknak.⁴⁶

C-113/02 – Bizottság v. Hollandia (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló 259/93/EGK rendelet
- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a hasznosításra szánt hulladékok szállítása elleni kifogásokat tartalmazó nemzeti intézkedés, ha a hulladékok 20%-a a tagállamban hasznosítható, és a rendeltetési országban hasznosítható hulladékok aránya ennél kisebb
- olyan tagállami intézkedés, amely alapján valamely művelet nem a tényleges felhasználás, hanem az elégetett hulladék fűtőértéke szempontjából kerül besorolásra a 75/442 irányelv II.B. mellékletének R1-es (hasznosítás hulladékégetéssel) pontjába⁴⁷ vagy ugyanezen irányelv II.A. mellékletének D10-es (ártalmatlanítás hulladékégetéssel) pontjába⁴⁸

Tényállás

A Bizottság indokolással ellátott véleményét intézett Hollandiához, amelyben kifejtette, hogy a veszélyes hulladékok kezelésére vonatkozó nemzeti szabályozás bizonyos jellemzői nem egyeztethetők össze a 259/93 rendelet, a 75/442 irányelv és az EK 86. cikkel együtt olvasott 82. cikk rendelkezéseivel.

Felhívta a tagállamot, hogy tegyen eleget az említett rendelkezésekből eredő kötelezettségeinek. Mivel a Bizottság álláspontja szerint Hollandia nem tett eleget ezeknek, előterjesztette a jelent keresetet.

A Bizottság két kifogást hozott fel.

Az első szerint a holland szabályozás nem egyeztetethető össze a 259/93 rendelet 7. cikk (4) bekezdés a) pontjával, amely szerint lényegében akkor lehet kifogást emelni a szállítás ellen, ha a hulladékmennyiségnek legalább a 20%-a hasznosítható Hollandiában és a rendeltetési tagállamban hasznosítható hulladék aránya kisebb, mint a küldő tagállamban hasznosítható hulladéké.

A második kifogás szerint a 75/442 irányelv 1. cikk e) és f) pontját nem megfelelően ültették át a nemzeti jogba azon holland intézkedés által, amely a hasznosításnak (hulladékégetés útján) az ártalmatlanítástól (hulladékégetés útján) olyan szempont alapján

⁴⁴ D10 Hulladékégetés szárazföldön.

⁴⁵ R1 Fűtőanyagként történő felhasználás vagy más módon energia előállítás.

⁴⁶ Ld. 56. pont.

⁴⁷ R1 Fűtőanyagként történő felhasználás vagy más módon energia előállítás.

⁴⁸ D10 Hulladékégetés szárazföldön.

való megkülönböztetését írja elő, amely a hulladéknak tüzelőanyagként történő felhasználásához kapcsolódó fűtőértéket kombinálja a hulladék klórtartalmával.

Ítélet

Jelen esetben meg kell állapítani, hogy a holland hulladékszállítási rendszer sérti a 259/93 rendelet 7. cikk (4) bekezdés a) pontjának ötödik franciabekezdését, mivel túllép az általa pontosítani kívánt rendelet keretein.⁴⁹ Valójában a holland hulladékszállítási rendszer kizárólag a hasznosítható és nem hasznosítható hulladék arányára hivatkozik.⁵⁰ Ezek alapján az első kifogás megalapozott.

A második kifogással kapcsolatban: a Bíróság a Bizottság v. Németország ügyben (C-228/00. sz., Bizottság v. Németország ügyben ítélet 41-43. pontja) meghatározta azt a három feltételt, amelynek alapulvételével megállapítható, hogy a hulladék tüzelőanyagként való felhasználása a 75/442 irányelv II.B. mellékletének R1-es pontjában említett hasznosítási műveletnek minősül-e.

A Bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az olyan szempontokat, mint a hulladék fűtőértéke, az eltüzelt hulladék károsanyag-tartalma vagy az, hogy a hulladékokat összekeverték-e vagy sem, nem lehet figyelembe venni (a fent hivatkozott Bizottság v. Németország ügyben hozott ítélet 47. pontja).⁵¹

Jelen esetben, mivel a Bíróság a fűtőértéken vagy a hulladék összetételén alapuló szempontokat kifejezetten összeegyeztethetetlennek nyilvánította a 75/442 irányelvvel, a holland kormány érvelését ebből a szempontból el kell utasítani.⁵²

Következésképpen a szóban forgó, a hasznosítás (hulladékégetés útján) és az ártalmatlanítás (hulladékégetés útján) közötti különbségtételt megállapító holland intézkedés nem egyeztethető össze az említett irányelv 1. cikke e) és f) pontjával, együtt olvasva ugyanezen irányelv II.A. mellékletének D10-es pontjával és II.B. mellékletének R9-es pontjával⁵³. Következésképpen Hollandia nem teljesítette 75/442 irányelv 1. cikk e) és f) pontjának belső jogba történő átültetésére vonatkozó kötelezettségét.⁵⁴ A második kifogás is megalapozott.

Hollandia nem teljesítette az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről szóló 259/93/EGK tanácsi rendelet 7. cikkének (4) bekezdése, valamint a hulladékokról szóló 75/442/EGK tanácsi irányelv 1. cikkének e) és f) pontja alapján fennálló kötelezettségeit.⁵⁵

⁴⁹ Ld. 19. pont.

⁵⁰ Ld. 20. pont.

⁵¹ Ld. 32. pont.

⁵² Ld. 33. pont.

⁵³ R9 Olajok újrafinomítása vagy más célra történő újrahhasználata.

⁵⁴ Ld. 34. pont.

⁵⁵ Ld. 36. pont.

C-235/02 – Marco Antonio Saetti és Andrea Frediani elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul nem érhető el)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a „hulladék” fogalma
- anyag, amelytől megváltak
- olajfinomítóban előállított petrolkoksz

Tényállás, a feltett kérdés

A Tribunal di Gela ügyésze egy panasz kapcsán megvizsgálta a Gela nevű vállalat olajfinomító tevékenységét és megállapította, hogy a finomító a nyersolaj finomításából származó petrolkokszot használt fűtőanyagként az erőművében. Az erőműben termelt energia túlnyomó részét a finomító használja fel, a felesleget pedig értékesítik. Az ügyész szerint a petrolkoksz hulladéknak minősül ebben az esetben. Az olasz bíróság a következő kérdést utalta előzetes döntéshozatalra:

„A petrolkoksz hulladéknak minősül-e a 75/442/EGK irányelv 1. cikke szerint?”

Nem minősül hulladéknak az a petrolkoksz, amelyet:

- **szándékosan vagy más ásványolaj üzemanyagok előállításánál olajfinomítóban állítottak elő és**
- **bizonyosan fűtőanyagként fogják használni a finomító és más vállalatok energiaigényének kielégítésére.**

A Bíróság indoklásában kiváló összefoglalást nyújt a hulladék fogalmával foglalkozó korábbi ítéleteiből (Palin Granit, ARCO Chemie, AvestaPolarit Chrome).⁵⁶ **A hulladék fogalmának hatálya a „megvált” kifejezés jelentésétől függ.** Bizonyos tényezők bizonyítékként szolgálhatnak arra, hogy a hulladék birtokosa megvált vagy megválni szándékozik az anyagtól vagy tárgytól. Ilyen tényezőnek számít, ha a felhasznált anyag termelési maradékanyag, azaz egy termelésnek nem az elsődlegesen célzott végterméke. Azonban bizonyos esetekben az ilyen anyagok mellékterméknek minősülnek, azaz olyan anyagnak, amelytől a cég nem szándékozik megválni, hanem további feldolgozás nélkül ki akarja aknázni vagy el akarja adni számára előnyös feltételek mellett. Azonban arra a kötelezettségre tekintettel, amely szerint a hulladék fogalmát tágan kell értelmezni, **mellékterméknek csak akkor minősül egy anyag, ha annak további – előzetes feldolgozás nélküli – felhasználása nem pusztán egy lehetőség, hanem bizonyos és ez a további felhasználás egy termelési folyamat integráns részét képezi. Az előbb felsorolt tényezők azonban nem szükségszerűen döntenek el, hogy valami hulladéknak minősül-e vagy sem. Ezt az összes körülmény figyelembevételével kell meghatározni, az irányelv céljára és hatékony végrehajtására figyelemmel.**

A Bíróság szerint az ügyben kérdéses petrolkoksz nem minősíthető termelési maradékanyagnak, mivel a koksz előállítása a technológiaválasztás eredménye (nem feltétlenül állítanak elő petrolkokszot a finomítási tevékenység során). Nem maradékanyag az előállított petrolkoksz azért sem, mert fűtőanyagként szándékoznak felhasználni. Annak

⁵⁶ Ld. 33-40. pont.

ellenére, hogy a szóban forgó petrolkoksz az alkalmazott technikának köszönhetően automatikusan keletkezik abban a folyamatban, amelyben az elsődlegesen előállítani kívánt egyéb nyersolaj termékek is keletkeznek, egyértelmű, hogy nem minősíthető maradékanyagnak, mivel biztos, hogy az összes előállított kokszot felhasználják.⁵⁷

A Bíróság kifejtette továbbá, hogy irreleváns, az hogy a petrolkokszot fűtőanyagként használják energia előállításához, amely egy tipikus hulladékhasznosítási eljárás, mivel a finomítás célja kimondottan az, hogy fűtőanyagot állítsanak elő nyersolajból. Irreleváns az ügyben az is, hogy létezik-e az anyag megsemmisülését eredményező eljáráson kívüli felhasználási mód és az is, hogy a petrolkoksz felhasználása speciális intézkedéseket igényel a környezet védelmének érdekében, mivel ezeket a tényezőket termelési maradékanyagok esetén kell alkalmazni, és itt már megállapításra került, hogy a szóban forgó petrolkoksz nem minősül annak. Az a tényező sem alapozza meg a petrolkoksz hulladékként való minősítését, hogy bizonyítást nyert, hogy a cég hulladéknak tekinti a petrolkokszot, a már ismertetett tényezők fennállása miatt. Csak akkor számítana ez, ha fel is adta volna a cég vezetése a petrolkoksz hasznosítását.⁵⁸

C-416/02 – Bizottság v. Spanyolország (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 85/337/EGK irányelv az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról
- a „hulladék” fogalma
- a felszín alatti vizek egyes veszélyes anyagok okozta szennyezéssel szembeni védelme
- a települési szennyvíz kezelése
- a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelme
- sertésenyésztő üzem okozta szennyezés

Tényállás

Egy spanyolországi **sertésenyésztő üzemmel** kapcsolatban panasz érkezett a Bizottsághoz. A panasz szerint a **sertésenyésztő üzem a környezetbe ellenőrzés nélkül juttatott hulladékot**.

A spanyol hatóságok szerint a 75/442 irányelv hatálya nem feltétlenül terjed ki az állattenyésztő üzemek hígtrágyájára, mivel e hígtrágyát az üzem környékén trágyaként való használata kizárja az ezen irányelv értelmében vett hulladékok meghatározásából.

A 85/337-es irányelvet illetően a spanyol hatóságok elmondták, hogy a nemzeti jogszabály előírja minden sertésenyésztő üzemre – helyszíntől függetlenül – a környezetvédelmi előírások betartását. A szóban forgó üzem nem rendelkezett a helyi önkormányzat engedélyével, noha már korábban kérték a tulajdonostól az engedélyhez szükséges környezeti hatástanulmány elkészítését lehetővé tevő iratokat. Ennek ellenére a tulajdonos azokat nem juttatta el a hatóságokhoz.

⁵⁷ Ld. 45. pont.

⁵⁸ Ld. 46. pont.

A Bizottság elégtelennek találta a spanyol hatóságok válaszát, ezért felszólító levelet küldött Spanyolországnak. A hatóságok tájékoztatták a Bizottságot, hogy a kérdéses üzem működési engedélyét illetően kedvezőtlen véleményt adtak és kezdeményezték az üzem bezárását. A spanyol hatóságok továbbra is azt állítják, hogy nem alkalmazható a 75/442-es irányelv. A 85/337-es irányelvvel kapcsolatban kiemelték, hogy kedvezőtlen környezeti hatástanulmány készült az üzem bővítésére vonatkozóan, és a helyi hatóságokat felhívták, hogy intézkedjenek az üzem bezárásáról.

A Bizottság úgy vélte, hogy továbbra sem kielégítő a tagállam válasza, ezért indokolással ellátott véleményt intézett Spanyolországhoz.

A spanyol hatóságok azt válaszolták az indokolással ellátott véleményre, hogy az üzem ellen szankció kiszabására irányuló eljárás indult.

A Bizottság álláspontja szerint a tagállam még mindig nem tette meg a szükséges intézkedéseket, ezért keresetet nyújtott be az Európai Bírósághoz.

Ítélet

Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337 irányelv értelmében a környezeti hatásvizsgálat kötelező, még olyan projektek esetében is, amelyeket ezen irányelv átültetési határidejének lejárta előtt valósítottak meg, ha e projekteket ilyen hatásvizsgálat nélkül engedélyezték, és ezen időpont után újabb engedélyezési eljárást kezdeményeznek.⁵⁹

A hulladékokról szóló 75/442 irányelv értelmében vett „hulladék” fogalmának tárgyi hatálya az ezen irányelv 1. cikke a) pontjának első bekezdésében írt „megválni” kifejezés jelentésétől függ.

E tekintetben egyes esetekben valamely dolog, anyag, illetve kitermelésből vagy gyártásból származó nyersanyag, amely nem elsősorban termelésre szolgál, nem maradéknak, hanem mellékterméknek számít, amelytől a vállalkozás nem e rendelkezés értelmében „megválni” szándékozik, hanem amelyet később számára kedvező feltételekkel, előzetes feldolgozási művelet nélkül fel kíván használni, vagy forgalomba kíván hozni. Ilyen esetben ezen irányelvnek a hulladékok ártalmatlanítását és hasznosítását szabályozó rendelkezései nem alkalmazandók olyan javakra, anyagokra, nyersanyagokra, amelyek gazdasági szempontból bármiféle feldolgozástól függetlenül termékértékkel bírnak, és amelyek – mint olyanok – az e termékekre vonatkozó jogszabályok hatálya alá tartoznak, feltéve, hogy ez az újrahasznosítás nem csupán esetleges, hanem bizonyos, előzetes átalakítás nélküli, és illeszkedik a termelési folyamatba.

Így a tenyésztőüzemi szennyvíz ugyanezekkel a feltételekkel kerülheti el a hulladékká minősítést, ha törvényes trágyázási gyakorlat keretében jól azonosított földeken a termőföld trágyázására használják, és ha tárolása e trágyázási művelet szükségleteihez igazodva korlátozott. E tekintetben közömbös, hogy e szennyvizet nem a termelővel azonos mezőgazdasági üzemet alkotó földek trágyázására, hanem a termelőjétől különböző gazdasági szereplők szükségleteinek kielégítésére használják.

Ezzel szemben az üzemben elhullott, nem pedig emberi fogyasztás céljára levágott tenyészállatok tetemei semmi esetre sem használhatók olyan feltételek mellett, amelyek lehetővé tehetik a hulladék ezen irányelv szerinti meghatározása alóli kivonásukat. E tetemek birtokosa köteles ezektől megválni, úgyhogy ezeket az anyagokat hulladéknak kell tekinteni.⁶⁰

⁵⁹ Ld. 80. pont.

⁶⁰ Ld. 86-87., 89-91., 93. pont.

A „más jogszabályoknak” a hulladékokról szóló 75/442 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában írt fogalma az e rendelkezésben szereplő valamely hulladékkategória vonatkozásában egyaránt jelenthet közösségi és nemzeti jogszabályt, amennyiben e közösségi vagy nemzeti jogszabályok e hulladékok kezeléséről szólnak, és az ezen irányelvben előírttal legalább egyenértékű környezetvédelmi szintet eredményeznek.⁶¹

Spanyolország, mivel nem gondoskodott a verai agglomeráció települési szennyvizeinek a települési szennyvíz kezeléséről szóló, 91/271/EGK irányelv 5. cikkének (2) bekezdése szerinti, azaz ezen irányelv 4. cikke szerintinél szigorúbb kezeléséről, és mivel a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló, 91/676/EGK irányelv 3. cikkének (1), (2) és (4) bekezdését megsértve nem jelölte ki veszélyeztetett területként a Rambla de Mojácart, nem teljesítette az említett irányelvekből eredő kötelezettségeit.⁶²

C-457/02 – Antonio Niselli elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 91/156/EGK irányelv a hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelv módosításáról
- a hulladék fogalma
- újrafelhasználható termelési vagy fogyasztási maradékok
- vashulladék

Tényállás

A. Nisellit, az ILFER SpA társaság jogilag felelős képviselőjét, **engedély nélkül végzett hulladékgazdálkodási tevékenység** bűncselekményének elkövetésével vádolták. A pénzügyőrség elfogta az ILFER SpA egyik vastartalmú anyagot szállító nyerges vontatóját, amely nem rendelkezett hulladékazonosító nyomtatvánnyal. Kitént az is, hogy a nyerges vontató nem szerepelt a hulladékgazdálkodással foglalkozó vállalatok nemzeti jegyzékében.

Az eljárás folyamán előterjesztett szakértői vélemény szerint a lefoglalt anyagok bontott gépekből és járművekből, illetve összegyűjtött hulladéktárgyakból származtak. Ezen anyagok közös jellemzője, hogy vasból vagy más fémekkel ötvözött vasból voltak, amelyek részben szerves anyaggal voltak szennyezve. Különböző technológiai folyamatokból származtak, amelyekből azért távolították el őket, mert ott már nem voltak használhatók.

A büntetőeljárás lefolytatása tekintetében az olasz bíróság lényegében a hulladék fogalmának a tagállami jogszabályban leírt „hiteles értelmezésével” kapcsolatban teszi fel kérdését, amely értelmezés ellentétes lehet a 75/442 irányelvvel. Ezen értelmezés szerint azon tettek, amelyek elkövetésével A. Nisellit vádolják, már nem minősíthetők bűncselekménynek, mivel a lefoglalt vashulladékot újrafelhasználásra szánták, így az nem minősíthető hulladéknak. Ha azonban ez az értelmezés összeegyeztethetetlen lenne a 75/442 irányelvvel, a büntetőeljárást a vádemelés alapján folytatni kell.

Miután a tagállami bíróság utalt arra, hogy a Bizottság a 75/442 irányelvből eredő kötelezettségeinek elmulasztása miatt kötelezettségszegés megállapítása iránt eljárást indított az Olaszország ellen, úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordul a Bíróság felé.

⁶¹ Ld. 99. pont.

⁶² Ld. 110. pont.

A feltett kérdések

A kérdést előterjesztő bíróság első kérdésével arra keresi a választ, hogy a 75/442 irányelv 1. cikk a) pontjának (1) bekezdésében használt „megválni”, „megválni szándékozik”, illetve „megválni köteles” kifejezések taxatív módon csupán azokra az esetekre vonatkoznak-e, amelyekben valamely anyagot vagy tárgyat annak birtokosa az irányelvnek – az olasz jogszabályokban megtalálható – II. A. és II. B. melléklete szerinti ártalmatlanításra vagy hasznosításra közvetlenül vagy közvetve továbbít, vagy ilyen műveleteknek alávet, illetve ugyanennek a birtokosnak törvényből, hatósági intézkedésből, az adott anyag vagy tárgy természetéből – vagy abból a tényből, hogy az szerepel a veszélyes hulladékok jegyzékében – eredően az a szándéka vagy kötelezettsége, hogy ugyanezt az anyagot vagy tárgyat hasznosításra vagy ártalmatlanításra továbbítsa.

Az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a hulladéknak a 75/442 irányelv 1. cikk a) pontjának első (1) bekezdése értelmében vett meghatározása **nem értelmezhető úgy, hogy az taxatív az említett irányelv II. A. és II. B. mellékletében foglalt vagy ennek megfelelő listákon szereplő ártalmatlanításra vagy hasznosításra továbbított vagy ilyen műveleteknek alávetett anyagokra vagy tárgyakra vonatkozik, illetőleg olyanokra, amelyeket birtokosa – akár saját szándéka alapján, akár mivel arra köteles – e műveleteknek kíván alávetni.**⁶³

A tagállami bíróság második kérdésével arra vár választ, hogy **kizárhatók-e a hulladéknak a 75/442 irányelv 1. cikk a) pontjának (1) bekezdése által megállapított fogalmából a termelési vagy fogyasztási ciklusban** – akár előzetes kezelés és a környezet károsítása nélkül, akár előzetes kezelés alapján, de a (75/442 irányelv II. B. mellékletét szó szerint a nemzeti jogba átültető) 22/97 törvényrendelet C. melléklete szerinti hulladékhasznosítási műveletet nem igénylő – **újrafelhasználható vagy újrafelhasznált termelési vagy fogyasztási maradékok.**

A második kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a hulladéknak a módosított 75/442 irányelv 1. cikk a) pontjának (1) bekezdése szerinti fogalmát **nem úgy kell értelmezni, hogy az nem foglalja magában a termelési vagy fogyasztási ciklusban** – akár előzetes kezelés nélkül és a környezetet nem károsítva, akár előzetes kezelés alapján, de az irányelv II. B. melléklete szerinti hasznosítási műveletet nem igénylő – **újrafelhasználható vagy újrafelhasznált összes termelési vagy fogyasztási maradékok összességét.**⁶⁴

⁶³ Ld. 40. pont.

⁶⁴ Ld. 53. pont.

C-1/03 - Paul Van de Walle és társai valamint Texaco Belgium SA – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 91/156/EGK irányelv a hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelv módosításáról
- a „hulladék”, a „hulladéktermelő” és a „hulladékbirtokos” fogalma
- kiszivárgott szénhidrogénnel átitatott talaj
- olajtársasághoz tartozó benzinkút haszonbérletben történő működtetése

Tényállás

A Région de Bruxelles-Capitale Brüsszelben egy épület tulajdonosa. Meg kellett szakítani az épület felújítási munkálatait, mert a **pincében szénhidrogénnel szennyezett víz szivárgását** fedezték fel, amely az épületet és a szomszédos épületet elválasztó falból eredt, ahol abban az időben a Texaco nevében benzinkutat működtettek.

Miután a benzinkút hibás tartályaiból származó szénhidrogének szivárgását észlelték, a Texaco úgy ítélte meg, hogy a benzinkút nem működtethető tovább, s úgy döntött, hogy – az üzemeltető súlyos kötelezettségszegésére hivatkozva – felmondja a haszonbérleti szerződést és megszünteti a bérleti szerződést.

A Texaco hangoztatta, hogy nem terheli felelősség, hozzálátott a talaj helyreállításához, s kicseréltette a szénhidrogének szivárgását okozó tartályok egy részét. 1994 májusa után már semmilyen tevékenységet sem folytatott a helyszínen.

Mivel úgy tűnt, hogy a Texaco eljárása megsértette a tagállam egy rendeletében foglaltakat, a Texaco ügyvezető igazgatója, valamint az említett vállalkozás vezetői, illetve a Texaco mint jogi személy ellen büntetőeljárás indult a brüsszeli büntetőbíróóság előtt. A Région de Bruxelles-Capitale magánfélként avatkozott be az említett eljárásba. A fenti bíróság felmentette a vádlottakat, a Texacóval kapcsolatos indítványt elutasította, és hatásköre hiányát állapította meg a magánfél kérelmét érintően.

Ezen ítélettel szemben az ügyészség és a magánfél fellebbezést nyújtott be a kérdést előterjesztő bírósághoz.

Az utóbbi ügy ítélte meg, hogy csak akkor szabható ki büntetés, ha a vádlottak cselekménye a hulladék elhagyásának minősül. Rámutatott arra, hogy a benzinkutat ellátó Texaco nem helyezett el hulladékot, és sem a kiszállított benzin, sem a társaság által végzett helyreállítási munkálatok befejezése után a talajban maradt tartályok nem minősülnek hulladéknak, vagyis olyan „anyagoknak vagy tárgynak, amelytől birtokosa megválnak, megválni szándékozik, vagy megválni köteles”.

A kérdést előterjesztő bíróság nem tartja egyértelműnek, hogy a szénhidrogének véletlenszerű kifolyatása által szennyezett talaj hulladéknak tekinthető-e, s jelezte, hogy kételkedik e minősítésben, hiszen a kérdéses talajt nem termelték ki és nem kezelték. Továbbá rámutatott arra, hogy az elmélet szintjén eltérőek a vélemények arról, hogy a talajt szennyező termékek véletlenszerű kifolyása a hulladék elhagyásának tekinthető-e.

Miután a brüsszeli büntetőbíróóság rámutatott arra, hogy a „hulladék” meghatározását a tagállami rendelet szó szerint átvette a 75/442 irányelvből, valamint arra, hogy az említett rendeletnek a hulladékkategóriákat megállapító melléklete megismétli a fenti irányelv I. mellékletében foglaltakat, felfüggesztette az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a Bírósághoz fordult.

A feltett kérdések

A kérdést előterjesztő bíróság – együttesen elbírálandó két kérdésével – egyrészt arra vár választ, hogy **a talajt és a felszín alatti vizeket szennyező, nem szándékosan kifolyatott szénhidrogének** a 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében **hulladéknak minősülnek-e**, illetve az ilyen módon szennyezett talaj, ha nem termelték ki, ugyanezen rendelkezés értelmében szintén hulladéknak minősül-e; másrészt, hogy – az alapügy körülményei között – a **benzinkutat ellátó olajtársaság** a fenti irányelv 1. cikkének b) és c) pontja értelmében **tekinthető-e az esetleges hulladékok termelőjének vagy birtokosának?**

A 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében **a nem szándékosan kifolyatott, a talajt és a felszín alatti vizeket szennyező szénhidrogének hulladéknak minősülnek, mivel ezek az anyagok termelés maradványai, amelyeket a birtokos előzetes megmunkálás nélkül nem tud újrahasznosítani, és amelyektől a termelési vagy a forgalmazási műveletek során, ha nem is szándékosan, de megválnak.**

Ugyanez érvényes a szénhidrogénekkal szennyezett talajra is, mivel a szénhidrogének nem választhatók el az általuk szennyezett talajtól, és csak úgy hasznosíthatók vagy ártalmatlaníthatók, ha a szennyezés eltávolításához szükséges műveleteket a talajon is elvégzik. Továbbá, annak, hogy ezt a talajt nem termelték ki, a hulladékként való minősítést illetően nincs jelentősége.⁶⁵

A 75/442 irányelv különbséget tesz a hasznosítási vagy ártalmatlanítási műveletek tényleges elvégzése, amelyre az irányelv bármely hulladékbirtokost kötelez, legyen az termelő vagy birtokos, **valamint az ilyen műveletekkel kapcsolatban felmerülő költségek viselése között**, amelyre az irányelv a szennyező fizet elvvel összhangban azokat kötelezi, akiktől a hulladék ered, legyenek azok hulladékbirtokosok vagy a hulladék előző birtokosai vagy a termék gyártói, akiktől a hulladék származott.

A tartályokból véletlenül kiszivárgott szénhidrogének, amelyeket a benzinkút azért vásárolt, hogy az üzemeltetésével kapcsolatos szükségleteit fedezze, a benzinkút üzemeltetőjének a birtokában vannak. Ezenkívül a 75/442 irányelv 1. cikkének b) pontja értelmében ez az üzemeltető – aki a tevékenységével kapcsolatos szükségletei fedezése érdekében a szénhidrogéneket tárolta, amikor azok hulladékká váltak – tekinthető a hulladék termelőjének. E körülmények között a benzinkút haszonbérelője, mivel e hulladékok birtokosa és termelője is egyszerre, az 1. cikk c) pontja értelmében a hulladék birtokosának tekintendő.

Ha azonban a benzinkút tartályainak rossz állapota és a szénhidrogének kiszivárgása a benzinkutat ellátó olajtársaság szerződési kötelezettségeinek megszegésére vagy más olyan visszaélésekre vezethető vissza, amelyekért ez a vállalkozás felelős, akkor a 75/442 irányelv 1. cikkének b) pontja értelmében megállapítható, hogy az említett olajtársaság tevékenysége során „hulladékot termelt”, és ezért e hulladék birtokosának tekinthető.⁶⁶

A kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében **a nem szándékosan kifolyatott, a talajt és a felszín alatti vizeket szennyező szénhidrogének hulladéknak minősülnek. Ugyanez érvényes a szénhidrogénekkal szennyezett talajra – még abban az esetben is, ha a talajt nem termelték ki.** A 75/442 irányelv 1. cikk c) pontja értelmében az alapügy körülményei között a **benzinkutat ellátó olajtársaság csak akkor**

⁶⁵ Ld. 46-47., 50., 52-53. pont.

⁶⁶ Ld. 58-61. pont.

tekinthető e hulladékok birtokosának, ha a benzinkút tartályainak hulladékkeletkeztető szivárgása e társaság magatartásának a következménye.⁶⁷

C-121/03 – Bizottság v. Spanyolország (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a hulladék fogalma
- 85/337/EGK irányelv az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról
- 97/11/EK irányelv az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337/EGK irányelv módosításáról
- egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálata
- 80/68/EGK irányelv a felszín alatti vizek egyes veszélyes anyagok okozta szennyezés elleni védelméről
- a felszín alatti vizek egyes veszélyes anyagok okozta szennyezéssel szembeni védelme
- 80/778/EGK irányelv az emberi fogyasztásra szánt víz minőségéről
- az emberi fogyasztásra szánt víz minősége

Tényállás

A Bizottság bejelentést kapott **több község talajvizének és vezetékes vizének szennyezettségéről**. A bejelentő előadta, hogy a több anyaggal, különösen **nitráttal való szennyezést az intenzív sertéstenyésztő üzemek fejlesztése okozta, amelyek szennyvizeit közvetlenül, ellenőrzés és kezelés nélkül a vízi környezetbe vezették**. Ugyanezen bejelentő megküldte a Bizottságnak az érintett vizek nitráttartalmát feltüntető mérési eredményeket, és jelezte, hogy az egészségügyi kirendeltség megtagadta az e vizekre vonatkozó egyes minőségi adatok közzétételét.

A Bizottság kérésére a spanyol hatóságok több jelentést küldtek, amelyekben előadták, hogy a mezőgazdasági hulladékok nem tartoznak a 75/442 irányelv hatálya alá, és hogy a környezeti hatások 85/337 irányelvben előírt vizsgálata nem terjed ki a kérdéses tevékenységre.

Mivel a Bizottság úgy vélte, hogy a spanyol hatóságok megsértették a 75/442, a 85/337, a 80/68 és a 80/778 irányelvet, a Bizottság felszólító levelet intézett Spanyolországához.

A spanyol hatóságok elismerték, hogy az érintett talajvíz nitrátkoncentrációja hat községben meghaladta az 50 mg/l-es határértéket. Kijelentették azonban, hogy a kérdéses területet veszélyeztetett területté nyilvánították a mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezést illetően, és hogy az e szennyezéssel veszélyeztetett területekre a kormány vízgazdálkodási intézkedési programot fogadott el. A 75/442 és a 80/68 irányelvről szólva a spanyol hatóságok kijelentették, hogy ezeket nem szegték meg, mivel minden érintett sertéstenyésztő üzemet olyan eljárásnak vetettek alá, amely biztosítja a helyes hulladékkezelést.

A spanyol hatóságok megküldtek egy egészségügyi jelentést, amely szerint a talajvíz nitrátkoncentrációja az érintett területen sok esetben meghaladta az 50 mg/l-es határértéket.

A Bizottság szerint a válasz még mindig nem volt kielégítő, így indokolással ellátott véleményintézetet küldött Spanyolországához.

⁶⁷ Ld. 61. pont.

A spanyol hatóságok válaszoltak az indokolással ellátott véleményre, és a Bizottságnak egy újabb jelentést küldtek meg. E jelentésben előadták, hogy az érintett sertésenyésztő üzemek helyzetének rendezésére irányuló eljárások folyamatban vannak, és hogy az ezek keretében a működési engedély megadását vagy megtagadását megelőzően készített környezetvédelmi jelentéseket közzétették. Utaltak az üzemek meglévő vizsgálati tervére és a szankció kiszabására irányuló eljárás megindítására. Hangsúlyozták, hogy az új intenzív sertésenyésztést végző üzemre nézve környezeti hatásvizsgálatot folytattak le. Elismerték, hogy a kérdéses területen öt községben a mért nitrátkoncentráció meghaladta a legnagyobb megengedett értéket.

Mivel a Bizottság úgy vélte, hogy Spanyolország még mindig nem tette meg a kötelezettségei teljesítéséhez szükséges intézkedéseket, benyújtotta a jelen keresetet.

Ítélet

A hulladékokról szóló 75/442 irányelv értelmében vett „hulladék” fogalmának tárgyi hatálya az ezen irányelv 1. cikke a) pontjának első bekezdésében írt „megválnak” kifejezés jelentésétől függ.

E tekintetben egyes esetekben valamely dolog, anyag, illetve kitermelésből vagy gyártásból származó nyersanyag, amely nem elsősorban termelésre szolgál, nem maradéknak, hanem mellékterméknek számít, amelytől a vállalkozás nem e rendelkezés értelmében „megválni” szándékozik, hanem amelyet később számára kedvező feltételekkel, előzetes feldolgozási művelet nélkül fel kíván használni vagy forgalomba kíván hozni. Ilyen esetben ezen irányelvnek a hulladékok ártalmatlanítását és hasznosítását szabályozó rendelkezései nem alkalmazandók olyan javakra, anyagokra, nyersanyagokra, amelyek gazdasági szempontból bármiféle feldolgozástól függetlenül termékértékkel bírnak, és amelyek – mint olyanok – az e termékekre vonatkozó jogszabályok hatálya alá tartoznak, feltéve, hogy ez az újrahasonosítás nem csupán esetleges, hanem bizonyos, előzetes átalakítás nélküli, és illeszkedik a termelési folyamatba.

Így a tenyésztőüzemi szennyvíz ugyanezekkel a feltételekkel kerülheti el a hulladékká minősítést, ha törvényes trágyázási gyakorlat keretében jól azonosított földeken termőföld trágyázására használják, és ha tárolása e trágyázási művelet szükségleteihez igazodva korlátozott. E tekintetben közömbös, hogy e szennyvizet nem a termelővel azonos mezőgazdasági üzemet alkotó földek trágyázására, hanem termelőjétől különböző gazdasági szereplők szükségleteinek kielégítésére használják.

Ezzel szemben az üzemben elhullott, nem pedig emberi fogyasztás céljára levágott tenyészállatok tetemei semmi esetre sem használhatók olyan feltételek mellett, amelyek lehetővé tehetik a hulladék ezen irányelv szerinti meghatározása alóli kivonásukat. E tetemek birtokosa köteles ezektől megválni, úgyhogy ezeket az anyagokat hulladéknak kell tekinteni.⁶⁸

A „más jogszabályoknak” a hulladékokról szóló 75/442 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének b) pontjában írt fogalma az e rendelkezésben szereplő valamely hulladékkategória vonatkozásában egyaránt jelenthet közösségi és nemzeti jogszabályt, amennyiben e közösségi vagy nemzeti jogszabályok e hulladékok kezeléséről szólnak, és az ezen irányelvben előírttal legalább egyenértékű környezetvédelmi szintet eredményeznek.⁶⁹

Az egyes köz- és magánprojektek környezetre gyakorolt hatásainak vizsgálatáról szóló 85/337 irányelv 4. cikkének (2) bekezdése előírja, hogy a tagállamok határozzák meg, esetenkénti vizsgálattal vagy az általuk megállapított határértékek vagy szempontrendszer

⁶⁸ Ld. 57-58., 60-62., 64. pont.

⁶⁹ Ld. 69. pont.

alapján, hogy az ezen irányelv II. mellékletében említett projekteket alá kell-e vetni hatásvizsgálatnak. E rendelkezés hatálya lényegében megegyezik a 85/337 irányelv 4. cikke (2) bekezdése eredeti szövegének hatályával. Nem módosítja az ugyanezen irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében kimondott általános szabályt, miszerint a jellegüknél, méretüknél vagy elhelyezkedésüknél fogva a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló projektek esetében hatásvizsgálatot kell végezni.⁷⁰

Spanyolország, mivel bizonyos sertésstenyésztő üzemek építését megelőzően vagy azok átalakításakor a 85/337 irányelv 2. cikkét és 4. cikkének (2) bekezdését megsértve nem végzett környezeti hatásvizsgálatot, és mivel a 80/778/EGK irányelv 7. cikke (6) bekezdésének megsértésével a Baix Ter régió több vízközmű-hálózatában meghaladta a szóban forgó irányelv I. melléklete C. részének 20. pontjában a „nitrátok” paraméterre előírt legnagyobb megengedett koncentrációt, nem teljesítette az említett irányelvekből eredő kötelezettségeit.⁷¹

C-194/05 – Bizottság v. Olaszország (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a „hulladék” fogalma
- ismételt felhasználásra szánt kifejtett föld és kövek

Tényállás

A Bizottság úgy vélte, hogy a nemzeti jog bizonyos rendelkezései együttesen sértik a 75/442 irányelvet, ezért az EK 226. cikk szerinti kötelezettségzegés megállapítása iránti eljárást indított.

Mivel az olasz hatóságok nem válaszoltak a felszólító levére, a Bizottság indokolással ellátott véleményre adott.

Az indokolással ellátott véleményre adott válaszuk keretében az olasz hatóságok megküldték a Bizottságnak a földkifejtésre vonatkozó nemzeti szabályozás módosításának tervezetét.

A Bizottság azt állította, hogy az említett törvénytervezet továbbra is szűken értelmezi a hulladék fogalmát, így módon tehát ellentétes az irányelvvel.

Az olasz hatóságok megküldték a Bizottságnak a levelükben közölt módosításokat tartalmazó tagállami törvény szövegének másolatát.

Mivel a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a helyzet továbbra sem kielégítő, a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

Ítélet

Valamely anyagnak vagy tárgynak a hulladékokról szóló 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében vett „hulladékká” minősítése mindenekelőtt **a birtokos magatartásán és a „megválni” kifejezés jelentésén alapul**. E kifejezéseket nemcsak az irányelv alapvető célkitűzésére figyelemmel kell értelmezni, amely a harmadik preambulumbekkezdés

⁷⁰ Ld. 91-92. pont.

⁷¹ Ld. 113. pont.

értelmében az emberi egészség és a környezet védelme a hulladék gyűjtése, szállítása, kezelése, tárolása és lerakása által okozott káros hatások ellen, hanem az EK 174. cikk (2) bekezdése alapján is, amely szerint a Közösség környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, és ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapul. **Következésképp az említett kifejezéseket és a hulladék fogalmát nem lehet megszorítóan értelmezni.**⁷²

Azt, hogy valóban a hulladékokról szóló 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében vett „hulladékról” van szó, valamennyi körülményre figyelemmel kell ellenőrizni, figyelembe véve az irányelv célkitűzését, és ügyelve arra, hogy annak hatékony érvényesülése ne sérüljön.

Bizonyos körülmények tehát utalhatnak anyagtól vagy tárgytól való „megválást” jelző cselekedet, szándék vagy kötelezettség meglétére az említett rendelkezés értelmében. Ez a helyzet különösen, ha az anyag termelési vagy fogyasztási maradékanyag, azaz olyan termék, amelynek nem ez volt a rendeltetése, mivel az anyag feldolgozási módja vagy felhasználási módja nem meghatározó abból a szempontból, hogy hulladéknak minősül-e, vagy sem. Az anyag termelési maradékanyag jellegén alapuló szemponton kívül az anyag előzetes átalakítási művelet nélküli ismételt felhasználásának valószínűségi foka is releváns szempontnak minősül annak értékeléséhez, hogy az említett anyag az irányelv értelmében hulladék-e, vagy sem. Ha az érintett anyag ismételt felhasználásának egyszerű lehetőségén túlmenően a birtokosnak gazdasági előnye származik belőle, az ismételt felhasználás valószínűsége magas. Ilyen esetben a kérdéses anyag már nem lehet olyan teher, amelytől a birtokosa „megválni” szándékozna, hanem valódi termék. Következésképpen abból az egyetlen körülményből, hogy a szóban forgó anyagokat ismételten fel fogják használni, nem lehet arra következtetni, hogy nem tekinthetők az irányelv értelmében hulladéknak. Az ugyanis, hogy a jövőben mi történik valamely tárggyal vagy anyaggal, önmagában nem befolyásolja annak esetleges hulladékjellegét, amelyet az irányelv említett 1. cikke a) pontjának megfelelően az e tárgy vagy anyag birtokosának a megválási cselekedetéhez, szándékához vagy kötelezettségéhez képest határoznak meg.

Noha igaz, hogy egyes esetekben a – nem elsősorban termelési célú kitermelés vagy gyártás során keletkezett – javak, anyagok, illetve nyersanyagok nem maradékanyagok, hanem melléktermékek minősülhetnek, amelytől a birtokosa az említett rendelkezés értelmében nem „megválni” szándékozik, hanem amelyet adott esetben az azt előállító gazdasági szereplőtől eltérő gazdasági szereplők igényeinek kielégítésére, számára kedvező feltételekkel, egy későbbi folyamat során kíván használni vagy forgalomba hozni, ennek az a feltétele, hogy ez az ismételt felhasználás biztos, nem tesz szükségessé előzetes átalakítást, és illeszkedik a termelési vagy felhasználási folyamatba.⁷³

Mivel a hulladékokról szóló 75/442 irányelv semmilyen döntő szempontot nem határoz meg arra vonatkozóan, hogyan állapítható meg a birtokos arra irányuló szándéka, hogy az adott tárgytól vagy anyagtól megváljon, közösségi rendelkezések hiányában **a tagállamok szabadon választhatnak a nemzeti jogba átültetett irányelvekben megállapított tényállási elemek bizonyításának módozatai között, ami azonban nem veszélyeztetheti a közösségi jog hatékony érvényesülését.** Így a tagállamok meghatározhatnak például különféle hulladékkategóriákat különösen azok kezelése szervezésének és ellenőrzésének megkönnyítése céljából, amennyiben az irányelvből vagy az ezen hulladékokra vonatkozó egyéb közösségi jogi rendelkezésekből eredő kötelezettségeiket teljesítik, és az irányelvből

⁷² Ld. 32-33. pont.

⁷³ Ld. 34., 36., 38-39., 41., 49-50. pont.

eredő kötelezettségeket átültető szövegek hatálya alól kizárt esetleges kategóriák megfelelnek az irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak.⁷⁴

A hulladékokról szóló 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja nemcsak a „hulladék” fogalmának az irányelv értelmében vett meghatározását nyújtja, hanem a 2. cikk (1) bekezdésével együtt az irányelv hatályát is meghatározza. A 2. cikk (1) bekezdése meghatározza, milyen típusú hulladékok és milyen feltételekkel kerülnek vagy kerülhetnek ki az irányelv hatálya alól, míg főszabály szerint minden, e meghatározásnak megfelelő hulladék az irányelv hatálya alá tartozik. A belső jog minden olyan rendelkezése, amely általános jelleggel korlátozza az irányelvből eredő kötelezettségek terjedelmét az irányelv 2. cikke (1) bekezdésében megengedetten túl, szükségszerűen sérti az említett irányelv hatályát.⁷⁵

Olaszország – mivel kizárta a hulladékokra vonatkozó nemzeti szabályozás hatálya alól a töltés, tömedékelés, feltöltés céljából, valamint örleményként történő tényleges ismételt felhasználásra szánt kifejtett földet és köveket, az olyan szennyezett helyekről és a meliorizált területekről származó anyagok kivételével, amelyek szennyezőanyag-koncentrációja meghaladja a hatályos jogszabályokban előírt határértékeket – **nem teljesítette a hulladékokról szóló, 75/442/EGK irányelvből eredő kötelezettségeit.**⁷⁶

C-195/05 – Bizottság v. Olaszország (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a „hulladék” fogalma
- takarmány előállítására szánt élelmiszer-ipari maradékanyagok
- konyhai elkészítésből származó, a hobbiállatok ápolási létesítményeinek szánt maradékanyagok

Tényállás

Az olasz hatóságok válaszoltak a Bizottság felszólító levélre és indokolással ellátott első véleményre, amelyekben a Bizottság azt állította, hogy Olaszország – mivel olyan kötelező erejű, a hulladékokra vonatkozó olasz szabályozás alkalmazását érintő operatív iránymutatásokat fogadott el, amelyek e szabályozás hatálya alól kizárják az egyes, élelmiszeriparból, étkezdékből és éttermekből származó és takarmányozásra szánt élelmiszer-ipari maradékanyagokat és maradékokat – megsértette az irányelvet.

Az olasz hatóságok által közölt információk fényében a Bizottság úgy ítélte meg, hogy az olasz szabályozásnak az ezen indokolással ellátott véleményben foglalt követelményekhez való igazítása lényegi módosításokat tesz szükségessé. Emiatt a Bizottság kiegészítő felszólító levelet küldött az olasz hatóságoknak, amely vonatkozásában ez utóbbiak állást foglaltak válaszukban.

Ezt követően a Bizottság indokolással ellátott kiegészítő véleményt adott, melyben felhívta Olaszországot az ennek való megfelelésre.

Miután az olasz hatóságok levelükben továbbra is vitatták a Bizottság álláspontjának megalapozottságát, a Bizottság benyújtotta jelen keresetét.

⁷⁴ Ld. 44. pont.

⁷⁵ Ld. 54. pont.

⁷⁶ Ld. 58. pont.

Ítélet

Valamely anyagnak vagy tárgynak a hulladékokról szóló 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében vett „hulladékká” minősítése mindenekelőtt a birtokos magatartásán és a „megválni” kifejezés jelentésén alapul. E kifejezéseket nemcsak az irányelv alapvető célkitűzésére figyelemmel kell értelmezni, amely a harmadik preambulumbekzdés értelmében az emberi egészség és a környezet védelme a hulladék gyűjtése, szállítása, kezelése, tárolása és lerakása által okozott káros hatások ellen, hanem az EK 174. cikk (2) bekezdése alapján is, amely szerint a Közösség környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, és ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapul. Következésképp az említett kifejezéseket és a hulladék fogalmát nem lehet megszorítóan értelmezni.⁷⁷

Mivel a hulladékokról szóló 75/442 irányelv semmilyen döntő szempontot nem határoz meg arra vonatkozóan, hogyan állapítható meg a birtokos arra irányuló szándéka, hogy az adott tárgytól vagy anyagtól megváljon, közösségi rendelkezések hiányában **a tagállamok szabadon választhatnak a nemzeti jogba átültetett irányelvekben megállapított tényállási elemek bizonyításának módozatai között, ami azonban nem veszélyeztetheti a közösségi jog hatékony érvényesülését.** Így a tagállamok meghatározhatnak például különféle hulladékkategóriákat különösen azok kezelése szervezésének és ellenőrzésének megkönnyítése céljából, amennyiben az irányelvből vagy az ezen hulladékokra vonatkozó egyéb közösségi jogi rendelkezésekből eredő kötelezettségeiket teljesítik, és az irányelvből eredő kötelezettségeket átültető szövegek hatálya alól kizárt esetleges kategóriák megfelelnek az irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak.⁷⁸

A hulladékokról szóló 75/442 irányelv I. mellékletében szereplő hulladékkategóriák, valamint a II.A. és II.B. mellékletében felsorolt ártalmatlanítási és hasznosítási műveletek azt mutatják, hogy a hulladék fogalma főszabály szerint nem zár ki egyetlen típusú maradékanyagot vagy a termelési folyamatból származó egyéb anyagot sem.

Azt, hogy valóban az említett irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében vett „hulladékról” van szó, ennek megfelelően valamennyi körülményre tekintettel kell ellenőrizni, figyelembe véve az irányelv célkitűzését, és ügyelve arra, hogy annak hatékony érvényesülése ne sérüljön. Bizonyos körülmények tehát utalhatnak anyagtól vagy tárgytól való „megválást” jelző cselekedet, szándék vagy kötelezettség meglétére az említett rendelkezés értelmében. Ez a helyzet különösen, ha az anyag termelési vagy fogyasztási maradékanyag, azaz olyan termék, amelynek nem ez volt a rendeltetése, mivel az anyag feldolgozási módja vagy felhasználási módja nem meghatározó abból a szempontból, hogy hulladéknak minősül-e, vagy sem. Az anyag termelési maradékanyag jellegén alapuló szemponton kívül az anyag előzetes átalakítási művelet nélküli ismételt felhasználásának valószínűségi foka is releváns szempontnak minősül annak értékeléséhez, hogy az említett anyag az irányelv értelmében hulladék-e, vagy sem. Ha az érintett anyag ismételt felhasználásának egyszerű lehetőségén túlmenően a birtokosnak gazdasági előnye származik belőle, az ismételt felhasználás valószínűsége magas. Ilyen esetben a kérdéses anyag már nem lehet olyan teher, amelytől a birtokosa „megválni” szándékozna, hanem valódi termék. Ezenkívül ahhoz, hogy az anyagok ne termelési maradékanyagoknak, hanem olyan melléktermékeknek minősüljenek, amelyekről birtokosuk, ismételt felhasználásukra irányuló nyilvánvaló szándéka folytán, nem kíván megválni, az szükséges, hogy a javak, az anyagok

⁷⁷ Ld. 34-35. pont.

⁷⁸ Ld. 43. pont.

vagy nyersanyagok ezen ismételt felhasználása, beleértve az azt előállító gazdasági szereplőktől eltérő gazdasági szereplők igényeinek kielégítését is, ne egyszerűen esetleges, hanem biztos legyen, ne tegyen szükségessé előzetes átalakítást, és illeszkedjen a termelési vagy felhasználási folyamatba.

Következésképpen abból az egyetlen körülményből, hogy a szóban forgó anyagokat ismételten fel fogják használni, nem lehet arra következtetni, hogy nem tekinthetők az irányelv értelmében hulladéknak. Az ugyanis, hogy a jövőben mi történik valamely tárggyal vagy anyaggal, önmagában nem befolyásolja annak esetleges hulladékjellegét, amelyet az irányelv 1. cikke a) pontjának megfelelően az e tárgy vagy anyag birtokosának a megvásárlási cselekedetéhez, szándékához vagy kötelezettségéhez képest határoznak meg.⁷⁹

A hulladékokról szóló 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja nemcsak a „hulladék” fogalmának az irányelv értelmében vett meghatározását nyújtja, hanem a 2. cikk (1) bekezdésével együtt az irányelv hatályát is meghatározza. A 2. cikk (1) bekezdése meghatározza, milyen típusú hulladékok, és milyen feltételekkel kerülnek vagy kerülhetnek ki az irányelv hatálya alól, míg főszabály szerint minden, e meghatározásnak megfelelő hulladék az irányelv hatálya alá tartozik. A belső jog minden olyan rendelkezése, amely általános jelleggel korlátozza az irányelvből eredő kötelezettségek terjedelmét az irányelv 2. cikke (1) bekezdésében megengedetten túl, szükségszerűen sérti az említett irányelv hatályát.⁸⁰

A hulladékokról szóló 75/442 irányelvet nem lehet akként értelmezni, hogy annak alkalmazása az élelmiszer-biztonságra vonatkozó közösségi és nemzeti szabályozáshoz képest szubszidiárius a takarmány előállítására szánt élelmiszer-ipari és bármely étel konyhai elkészítéséből származó maradékanyagok tekintetében. Még ha e szabályozás egyes rendelkezéseinek célkitűzései ugyanis esetlegesen részben egybe is eshetnek ezen irányelv rendelkezéseinek célkitűzéseivel, azért jelentős mértékben el is térnek attól. Továbbá, az említett irányelv 2. cikkének (1) pontjában kifejezetten érintett eseteken túl, ezen irányelvben semmi sem utal arra, hogy azt más jogszabályokkal ne lehetne együttesen alkalmazni.⁸¹

Olaszország,

– mivel egész területén érvényes operatív iránymutatásokat fogadott el, valamint egyes nemzeti jogszabályok kizárják a hulladékokról szóló szabályozás hatálya alól a takarmány előállítására szánt élelmiszer-ipari maradékanyagokat, és
– mivel a környezetről szóló tagállami törvénnyel kizárta a hulladékokról szóló szabályozás hatálya alól a bármely szilárd, főtt vagy nyers étel konyhai elkészítéséből származó, a hobbiállatok ápolási létesítményeinek szánt azon maradékanyagokat, amelyek nem kerülnek be az elosztó rendszerbe,

nem teljesítette a hulladékokról szóló, 75/442/EGK irányelv 1. cikkének a) pontjából eredő kötelezettségeit.⁸²

⁷⁹ Ld. 36-37., 40., 42., 44-46., 48-49. pont.

⁸⁰ Ld. 53. pont.

⁸¹ Ld. 55. pont.

⁸² 58. pont.

C-252/05 - The Queen (a Thames Water Utilities Ltd kérelmére) v. South East London Division, Bromley Magistrates' Court – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- 91/156/EGK irányelv a hulladékokról szóló 75/442/EGK irányelv módosításáról
- 91/271/EGK irányelv a települési szennyvíz kezeléséről
- a szennyvízgyűjtő rendszerből kifolyó szennyvíz
- a 75/442/EGK irányelv és a 91/271/EGK irányelv hatálya

Tényállás

A Thames Water Utilities Ltd egy szennyvízkezelő közvállalkozás. A vállalkozás ellen büntetőeljárás van folyamatban az Környezetvédelmi Ügynökség kezdeményezésére. A Thames Water Utilities Ltd-nek azt róják fel, hogy **ellenőrzött hulladéknak minősülő, kezeletlen szennyvizet bocsátott ki** Kent megye területére, valamint az e megye ellenőrzése alatt álló vizekbe. Az illetékes bíróság megtagadta a döntéshozatalt azzal kapcsolatban, hogy a Thames Water Utilities Ltd-hez hasonló vállalkozás által fenntartott gyűjtőrendszerből kifolyó szennyvíz „az angol jogszabályok értelmében ellenőrzött hulladéknak minősül-e”.

A Thames Water Utilities Ltd a kérdéseket előterjesztő bíróság előtt bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet terjesztett elő a döntéshozatal e megtagadása ellen.

A High Court of Justice, Queen's Bench Division, miután megállapította, hogy a nemzeti jog értelmében vett ellenőrzött hulladéknak a 75/442 irányelv értelmében hulladéknak kell minősülnie, úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából kérdéseket terjesztett a Bíróság elé.

A feltett kérdések

A tagállami előterjesztő bíróság az első kérdésével azt kívánja megtudni, hogy a **szennyvíz a 75/442 irányelv értelmében hulladéknak minősül-e**, amennyiben egy **közvállalkozás** által a 91/271 irányelv átültetése céljából elfogadott szabályozás szerint **üzemeltetett szennyvízgyűjtő rendszerből kifolyik**.

Az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy egy közvállalkozás által a 91/271 irányelv átültetésének céljából elfogadott szabályozás alapján üzemeltetett gyűjtőrendszerből kifolyó **szennyvíz a 75/442 irányelv értelmében hulladéknak minősül**.⁸³

A 75/442 irányelv 2. cikk (1) bekezdés b) pontjának iv. alpontjából ugyanis az következik, hogy a közösségi jogalkotó ezen irányelv értelmében kifejezetten „hulladéknak” kívánta minősíteni a szennyvizet, előírva, hogy az ilyen hulladékok bizonyos körülmények között kizártak lehetnek az említett irányelv hatálya alól, és következésképpen az irányelv által létrehozott, a hulladékokra vonatkozó általános jogi rendszerből.

Következésképpen az a körülmény, hogy a szennyvíz kifolyik a gyűjtőrendszerből, nem befolyásolja a szennyvíznek az említett irányelv értelmében vett „hulladék”-jellegét. A szennyvíznek a gyűjtőrendszerből való kiszivárgása ugyanis olyan ténynek minősül, amely

⁸³ Ld. 29. pont.

útján a szennyvízkezelő vállalkozás, azaz a szennyvíz birtokosa „megváltik” a szennyvíztől. A kifolyás véletlenszerű jellege nem változtat ezen a következtetésen.⁸⁴

A tagállami bíróság a második kérdés a) pontjában lényegében arra vár választ, hogy a **szennyvízgyűjtő rendszerből kifolyó szennyvíz olyan hulladék-e, amely a 75/442 irányelv 2. cikk (1) bekezdés b) pontjának iv. alpontja alapján – és különösen a 91/271 irányelv alapján vagy a Water Industry Act 1991 vagy e két jogi eszköz együttes értelmezése alapján – kizárt a 75/442 irányelv hatálya alól.**

A 91/271 irányelv nem biztosítja a 75/442 irányelv által előírt védelmi szintet. Bár szabályozza a szennyvíz összegyűjtését, kezelését és kibocsátását, a szennyvíz szivárgása tekintetében azonban a szivárgásnak a gyűjtőrendszerek kialakítása, megépítése és karbantartása során történő megakadályozására vonatkozó kötelezettség előírására szorítkozik. A 91/271 nem határoz meg semmilyen célkitűzést a hulladék ártalmatlanítására vagy a szennyezett talaj tisztítására vonatkozóan. Ezért nem tekinthető olyan irányelvnek, amely a gyűjtőrendszerből kifolyó szennyvíz kezelésére vonatkozik, és biztosítja a legalább a 75/442 irányelv által előírttal egyenértékű védelmi szintet.⁸⁵

A második kérdés a) pontjára tehát azt a választ kell adni, hogy egyrészt, a 91/271 irányelv a 75/442 irányelv 2. cikk (1) bekezdés b) pontjának értelmében nem minősül „más jogszabálynak”, és másrészt, a kérdéseket előterjesztő bíróság feladata, hogy a jelen ítéletben meghatározott kritériumok alapján ellenőrizze, hogy a nemzeti szabályozás az említett rendelkezés értelmében „más jogszabálynak” minősülhet-e. Ez az eset akkor áll fenn, ha a nemzeti jogszabály a kérdéses hulladékok kezelésének szervezésére vonatkozó, pontos rendelkezéseket tartalmaz, és biztosítja a 75/442 irányelv – és különösen annak 4., 8. és 15. cikke – által előírttal egyenértékű környezetvédelmi szintet.⁸⁶

A második kérdés b) pontjában a tagállami bíróság arra keresi a választ, hogy a már említett szennyvíz a 75/442 irányelv 2. cikk (2) bekezdésének hatálya alá tartozik, és különösen a 91/271 irányelv alapján a 75/442 irányelv hatálya alól kizárt?

A Bíróság a jelen ítélet 35. pontban már rámutatott, a 91/271 irányelv nem tartalmaz semmilyen, külön a gyűjtőrendszerből kifolyó szennyvízre vonatkozó rendelkezést. Következésképpen nem állapítható meg, hogy ez az irányelv a 75/442 irányelv rendelkezéseire képest különös vagy kiegészítő rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a gyűjtőrendszerből kifolyó szennyvíz kezelésének a szabályozására irányulnak.

A második kérdés b) pontjára ezért azt a választ kell adni, hogy a 91/271 irányelv a gyűjtőrendszerből kifolyó szennyvíz kezelése tekintetében nem tekinthető a 75/442 irányelvhez képest *lex specialis*-nak, és ezért nem alkalmazható a 75/442 irányelv 2. cikkének (2) bekezdése értelmében.

⁸⁴ Ld. 26. pont, 28-29. pont.

⁸⁵ Ld. 35. pont.

⁸⁶ Ld. 38. pont.

C-259/05 - Az Omni Metal Service elleni büntetőeljárás – előzetes döntéshozatali kérelem (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 259/93/EGK rendelet az Európai Közösségen belüli, az oda irányuló és az onnan kifelé történő hulladékszállítás felügyeletéről és ellenőrzéséről
- rézből és PVC-ből készült kábelek
- hasznosítás céljából Kínába irányuló export
- vegyes hulladékok
- a hulladékok zöld listáján szereplő két anyag kombinációja
- az említett listában nem szereplő vegyes hulladék

Tényállás

A Franciaországban székhellyel rendelkező Omni Metal Service társaság ellen büntetőeljárás folyik a Rechtbank te Rotterdam előtt a környezet kezeléséről szóló törvény, valamint a 259/93 rendelet 26. cikke első bekezdésének együttes olvasata alapján.

E társaságot azzal vádolták, hogy a 259/93 rendelet rendelkezéseit megsértve Spanyolországból Rotterdamban keresztül **az illetékes hatóságok értesítése nélkül exportált Kínába újrafelhasználásra szánt hulladék elektromos kábeleket tartalmazó konténereket.**

Az ügyészség szerint – mivel az ilyen hulladékok nem háztartási huzalokból és kábelekből állnak, hanem nagy átmérőjű, földalatti villamosenergia-szállításra szánt kábelekből – nem tekinthetők hulladék elektronikai alkatrészeknek a hulladékok zöld listájának GC 020 kódja értelmében. Mivel a réz és a PVC nem különválasztott kombinációja mint olyan nem szerepel a 259/93 rendelet III., illetve IV. mellékletének felsorolásában, és mivel a szállítás egy nem OECD-tagállam irányába történt, ezt köteles lett volna – amint az az említett rendelet 15. cikkének és 17. cikke (8) bekezdésének együttes olvasatából is kitűnik – bejelenteni a holland hatóságnak, mint a tranzitország hatóságának.

Az ügyészség úgy véli, hogy az így javasolt értelmezés következik egyrészt abból, hogy megszorítóan kell értelmezni azokat a hulladékosztályokat, amelyek szállításáról a 259/93 rendelet nem rendelkezik, másrészt pedig a Bíróság C-192/96. sz., Beside és Besselsen ügyben ítéletében (32. és 34. pont) foglalt megállapításokból.

Az Omni Metal Service ugyanakkor úgy véli, hogy az alapügyben szóban forgó hulladék a fent említett GC 020 kód alá tartozik, mivel egyedül a kábelek összetétele, és nem az átmérője, vagy az eredete irányadó e minősítéshez. Ezenkívül Spanyolországban, a feladó országban követett gyakorlat szerint a zöld listán szereplő különböző hulladékok kombinációja esetén e lista alá tartozónak kell azokat tekinteni, és ennél fogva az erre vonatkozó eljárást kell követni. Kína politikája ehhez hasonló, a réz és a PVC kombinációját illetően e harmadik állam a behozatalt csupán a China National Import and Export Commodities Inspection Corporation által a feladó országban elvégzett előzetes vizsgálatnak veti alá.

A feltett kérdések

Az első kérdésben a tagállami bíróság arra keresi a választ, hogy **a hulladékok zöld listájának GC 020 kódját úgy kell-e értelmezni, hogy az vonatkozik** – és adott esetben milyen feltételekkel – **az elektromos huzalokra.**

Az első kérdésre adott válasz az, hogy a 259/93 rendelet II. mellékletében szereplő hulladékok zöld listájának GC 020 kódját úgy kell értelmezni, hogy **az csak abban az esetben vonatkozik huzalokra, ha azok elektronikai alkatrészekből származnak.**⁸⁷

A kérdést előterjesztő bíróság második és harmadik kérdését úgy kell érteni, hogy **a 259/93 rendeletet úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelet alapján a hulladékok zöld listáján szereplő hulladékokat illetően létrehozott szállítási rendszer vonatkozik olyan összetett hulladékfajtára is, amely bár maga nem szerepel e listán, két, a listán szereplő anyagból tevődik össze.**

A második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 259/93 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azon körülményből, miszerint egy hulladék két olyan anyagból tevődik össze, amelyek mindkettő szerepelnek az e rendelet II. mellékletében meghatározott hulladékok zöld listáján, **nem következik az, hogy az említett rendelet alapján az utóbbi listán szereplő hulladékokat illetően létrehozott rendszer alkalmazandó az említett összetett hulladéokra.**⁸⁸

C-263/05 – Bizottság v. Olaszország (magyarul is elérhető)

Tárgyszavak:

- 75/442/EGK irányelv a hulladékokról
- a „hulladék” fogalma
- ártalmatlanítási vagy hasznosítási műveletekre szánt anyagok vagy tárgyak
- ismételt felhasználásra alkalmas termelési maradékanyagok

Tényállás

A Bizottság úgy ítélte meg, hogy a jogvita tárgyát képező rendelkezésben szereplő értelmezési szabályok nem felelnek meg az irányelvnek, különösen annak 1. cikke a) pontjának, a Bizottság megindította az EK 226. cikkben meghatározott kötelezettségszegés megállapítása iránti eljárást.

A Bizottság az olasz hatóságok válaszána fényében továbbra sem tartotta kielégítőnek a helyzetet, és a kereset előterjesztése mellett döntött.

Ítélet

Valamely anyagnak vagy tárgynak a hulladékokról szóló 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében vett „hulladékká” minősítése mindenekelőtt a birtokos magatartásán és a „megválni” kifejezés jelentésén alapul. E kifejezéseket nemcsak az irányelv alapvető célkitűzésére figyelemmel kell értelmezni, amely a harmadik preambulumbekzdés értelmében az emberi egészség és a környezet védelme a hulladék gyűjtése, szállítása, kezelése, tárolása és lerakása által okozott káros hatások ellen, hanem az EK 174. cikk (2) bekezdése alapján is, amely szerint a Közösség környezetpolitikájának célja a magas szintű védelem, és ez a politika az elővigyázatosság és a megelőzés elvén alapul.

⁸⁷ Ld. 23. pont.

⁸⁸ Ld. 42. pont.

Következésképp az említett kifejezéseket és a hulladék fogalmát nem lehet megszorítóan értelmezni.⁸⁹

Azt, hogy valóban a hulladékokról szóló 75/442 irányelv 1. cikkének a) pontja értelmében vett „hulladékról” van szó, valamennyi körülményre figyelemmel kell ellenőrizni, figyelembe véve az irányelv célkitűzését, és ügyelve arra, hogy annak hatékony érvényesülése ne sérüljön.

Bizonyos körülmények tehát utalhatnak anyagtól vagy tárgytól való „megválást” jelző cselekedet, szándék vagy kötelezettség meglétére az említett rendelkezés értelmében. Ez a helyzet különösen, ha az anyag termelési vagy fogyasztási maradékanyag, azaz olyan termék, amelynek nem ez volt a rendeltetése, mivel az anyag feldolgozási módja vagy felhasználási módja nem meghatározó abból a szempontból, hogy hulladéknak minősül-e, vagy sem.

Az anyag termelési maradékanyag jellegén alapuló szemponton kívül az anyag előzetes átalakítási művelet nélküli ismételt felhasználásának valószínűségi foka is releváns szempontnak minősül annak értékeléséhez, hogy az említett anyag az irányelv értelmében hulladék-e, vagy sem. Ha az érintett anyag ismételt felhasználásának egyszerű lehetőségén túlmenően a birtokosnak gazdasági előnye származik belőle, az ismételt felhasználás valószínűsége magas. Ilyen esetben a kérdéses anyag már nem lehet olyan teher, amelytől a birtokosa megválni szándékozna, hanem valódi termék.

Ugyanakkor kizárólag az a körülmény, hogy valamely anyagot ismételt felhasználásra szánnak, vagy alkalmas arra, nem lehet meghatározó abból a szempontból, hogy hulladéknak minősül-e, vagy sem. A javak, anyagok vagy nyersanyagok, amelyek nem termelési célú gyártás során keletkeztek, nem tekinthetők olyan melléktermékeknek, amelyektől a birtokosuk csak akkor kíván megválni, ha azok ismételt felhasználása, beleértve az azt előállító gazdasági szereplőktől eltérő gazdasági szereplők igényeinek kielégítését is, nem egyszerűen esetleges, hanem biztos, nem tesz szükségessé előzetes átalakítást, és illeszkedik a termelési vagy felhasználási folyamatba.⁹⁰

Mivel a hulladékokról szóló 75/442 irányelv semmilyen döntő szempontot nem határoz meg arra vonatkozóan, hogyan állapítható meg a birtokos arra irányuló szándéka, hogy az adott tárgytól vagy anyagtól megváljon, közösségi rendelkezések hiányában a tagállamok szabadon választhatnak a nemzeti jogba átültetett irányelvekben megállapított tényállási elemek bizonyításának módozatai között, ami azonban nem veszélyeztetheti a közösségi jog hatékony érvényesülését. Így a tagállamok meghatározhatnak például különféle hulladékkategóriákat, különösen azok kezelése szervezésének és ellenőrzésének megkönnyítése céljából, amennyiben az irányelvből vagy az ezen hulladékokra vonatkozó egyéb közösségi jogi rendelkezésekből eredő kötelezettségeiket teljesítik, és az irányelvből eredő kötelezettségeket átültető szövegek hatálya alól kizárt esetleges kategóriák megfelelnek az irányelv 2. cikkének (1) bekezdésében foglaltaknak.⁹¹

Olaszország azáltal, hogy elfogadott és hatályban tartott bizonyos tagállami jogszabályokat, jelenleg, a módosítást követően a jogszabályok kizárják a hulladékokról szóló 91/156/EGK irányelv, a veszélyes hulladékokról szóló 91/689/EGK irányelv, valamint a csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv végrehajtásáról szóló tagállami törvényerejű rendelet tárgyi hatálya alól egyrészt a kifejezetten nem említett ártalmatlanítási vagy hasznosítási műveletekre szánt anyagokat, tárgyakat vagy javakat, másrészt a termelési maradékanyagként keletkező olyan anyagokat vagy tárgyakat,

⁸⁹ Ld. 32-33. pont.

⁹⁰ Ld. 34-35., 38., 40., 49-50. pont.

⁹¹ Ld. 41. pont.

amelyektől birtokosuk megválni szándékozik vagy megválni köteles, ha azok egy termelési vagy fogyasztási cikluson belül ismételten felhasználhatók vagy ismételt felhasználásra kerülnek előzetes kezelés és a környezet károsítása nélkül, illetve előzetes kezelést követően, amennyiben nem hasznosítási műveletről van szó, **nem teljesítette a hulladékokról szóló, 75/442/EGK irányelv 1. cikkének a) pontjából eredő kötelezettségeit.**⁹²

⁹² Ld. 53. pont.